Lodzer Tageblat № 34

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16.
טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

מאנטאג, ב׳ אדר א׳ תרצ״ב | 9 Lutego 1932 | 25-טער יאהרגאנג

גאז- און אונטערוואסער-מלחמה זאל פערוועהרט ווערען

ענגלאנדס פארשלאג וועגען ענטוואפנונג

אויסערן-מיניסטער סימאן וועגט דער נויטיגקייט פון פעלקער-קאנווענץ און א שטענדיגער קאנפערענץ פאר ענטוואפנונג-ענינים; דורכפאל פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ וואלט געווען אן אומגליק פאר דער וועלט

טארדיע ווארענט פאר אילוזיעס — פאדערט רעאלע אפמאכען

ענטוואפנונגס-קאנפערענץ איז נישט בערופען צו שאפען נייע גרעניצען — זאגט פראנצויזישער קריגס-מיניסטער; פאדערט א שטארקע פעלקער-ליגע

היינט רעדען ברינינג און גראנדי, מארגען — אויסערן-מיניסטער זאלעסקי

גענף, 8 פעברואר (ספעצ.) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ האט דער ערשטער גערעדט דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער סיר סימאן. ער האט גערעדט א האלבע שעה. די רעדע איז געווען געהאלטען אין א ליטעראַרישען און סענטימענטאַלען טאן.

די רעדע פון ענגלישען אויסערן-מיניסטער סיר סימאן

פון דער רעדע זעהט מען, אז ענגלאנד וויל זיך נישט אין אנהויב פון דער קאנפערענץ אריינלאזען אין פרטים פון דער ענטוואפנונגס-פראבלעם. דער רעדנער האט אויפמערקזאם געמאכט אויפ׳ן פאראדאקס פון איצטיגען מצב צוליב די געשעהענישען אויפ׳ן ווייטען מזרח.

איבערגעהענדיג ארומצורעדען די בריטישע פראקטישע טעזען, זאגט דער רעדנער: 1) די ענטוואפנונג וועט פערשטארקען די זיכערהייט, 2) דער יסוד פון דער דיסקוסיע דארף זיין א פראיעקט פון א קאנווענץ וואס זאל פארשטעלען די מעטאדען פון די בעוואפנונגס-בעגרעניצונגען. וועגען וועלכע ס׳וועט זיך רעדען אין דער קאנווענץ. דערביי איז ענגלאנד מסכים אויף א שטענדיגע אינטערנאציאנאלע ענטוואפנונגס-קאנפערענץ. ווייטער לייגט דער רעדנער פאר אויסשליסען פון די קאמפס-מיטלען גאז-מלחמות און באקטעריאלאגישע מיטלען. אפשאפען אונטערוואסער-שיפען און ווייזט אן, אז דאס אפשאפען די שטענדיגע ארמעען וואלט מיסטער פון ענגלאנד איז אפשר פראבלעמאטיש, ס׳וואלט אבער געווען בעסער אופן צו בעגרעניצען די ארמעען. וואס שייך די ים-בעוואפנונגען האלט די ענגלישע רעגירונג, אז מען דארף ווייטער ענטוויקלען די יסודות פון די לאנדאנער און וואשינגטאנער ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענצען. דעם פראנצויזישען פראיעקט — האלט דער רעדנער, דארף בעטראכט ווערען גלייכצייטיג מיט אנדערע צוועקמעסיגע פראיעקטען.

צום סוף האט סיר סימאן געווארענט פאר א מיספאלג פון דער קאנפערענץ, וואס וואלט בעדייט א מפלה פאר דער גאנצער וועלט.

די רעדע פון פראנצויזישען קריגס-מיניסטער

דער צווייטער האט גערעדט דער פראנצויזישער קריגס-מיניסטער טארדיע. זיין רעדע איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויסער אויפמערקזאמקייט.

ארומרעדענדיג די צילען פון דער קאנפערענץ שטרייכט טארדיע אונטער, אז זיי פליסען ארויס פון די בעשטימונגען פון די שלום-טראקטאטען און פון פאקט וועגען דער פעלקער-ליגע, וואס זאגט וועגען גאראנטירען אלע פערפליכטונגען וואס פליסען ארויס פון די טראקטאטען און וועגען פערזיכערן די מיטגלידער פון פעלקער-בונד פאר יעדען איבערפאל פון דרויסען אויף זייער טעריטאריאלער און פאליטישער אומאפהענגיגקייט. דער פאקט פון פעלקער-בונד איז לויט טארדיעס מיינונג פערפושט געווארען דורך די 11 יאהר פון זיין עקזיסטענץ דורך שלעכטע אנווענדען זיינע אידעאלען און פערפליכטונגען.

וויפיל מאל איז אנשטאט צו פערשטארקען די בעשטימונגען פון די פאקטען האט מען זיי נאך אפגעשוואכט מאכענדיג א פארמעלען אנשטעל פון א הסכם אין דער צייט ווען פאקטיש זענען געווען די שטארקסטע רייבונגען. די מענשען פון דער גאנצער וועלט געהט נישט אן פאליטישע זשעסטען נאר אין גילטיגע אינטערנאציאנאלע יורידישע פערפליכטונגען מיט א פולער אויספיהר-מאכט, ווייל נאר דאס קען אונז פערזיכערן שלום און וועט פערקלענערן די מיליטער-לאסטען. אנדערש קען מען דער מידער עפענטליכער מיינונג פון דער וועלט נישט אימפאנירען. די גאנצע וועלט וואס קוקט אויף אונז רופט: זאל שוין אמאל צושטאנדקומען א וואסערער עס איז אפמאך, אפילו דער קורצסטער, אפילו דער פשוטסטער א שטיק בעגרעניצטער, זי זאל אבער נאר זיין רעאל, זי זאל נאר זיין לעבענספעהיג.

דער פראנצויזישער פראיעקט איז טאקי פון דעם מין, געשטיצט אויפ׳ן פאקט פון פעלקער-בונד אנשטאט צו זוכען אנדערע יסודות. די פראנצויזישע קאנצעפציע פון ענטוואפנונג פליסט ארויס פון דער פראנצויזישער קאנצעפציע פון אן ארגאניזירטער און שטארקער פעלקער-ליגע. אלס איינציגער פאקטאר, וואס קאן פערמיידען מלחמות. די קאנפערענץ מוז אויסוועהלען צווישען צוויי מעגליכקייטען: צווישען א שטארקער פעלקער-ליגע און א פעלקער-בונד אהן ווערט.

די קאנפערענץ האט נישט די אויפגאבע נישט צו ענדערן די מאפע פון דער וועלט און אויך נישט צו בעשטימען נייע שלום-טראקטאטען. פערקעהרט דאס צוריקרופען די קאנפערענץ פליסט ארויס פון פאקט און דאס דארף רעספעקטירט ווערען. דעריבער דארף נישט די קאנפערענץ צו ווירקען מעהר און אויך נישט ווייניגער ווי עס שרייבען איהר צו די טראקטאטען. טון ווייניגער וואלט געהייסען אויפשטעלען די וועלט פאר אנ׳ענטוישונג. וועלען טון מעהר — וואלט געהייסען ווארפען די וועלט אויף די כוואליעס פון אנארכיע.

און זיין ווייטערדיגער רעדע פראטעסטירט טארדיע געגען דער ווערסיע, אז דער פראנצויזישער פראיעקט איז נאר א פאליטישער מאנעוור. דער רעדנער שרייט אויס: „גלויבט מיר, הערען, גלויבט פראנקרייך! און איך זאג אייך: אזוי לאנג וועט נישט זיין פערזיכערט דער שלום, ווי לאנג מיר וועלען נישט האבען א שטארקע פעלקער-ליגע.

דער רעדנער רעכענט דא אויס די כסדר׳דיגע בעמיהונגען פון פראנקרייך פאר׳ן דערהאלטען דעם וועלט-שלום און שטעלט פעסט, אז די אומשטענדע האבען רעגענץ קאן נישט שאפען נייע פארטייען, האלטען און נישט-דערזאגענישען. יעדער מיטגליד מוז אויף זיך נעמען די פערענטווארטליכקייט פאר דער געשיכטע. א דורכפאל פון דער קאנפערענץ וואלט געווען די גרעסטע מפלה פון דער מענשהייט.

„די געשיכטע האט אונז איבערגעלאזען דריי ציפערן, דאס זענען: 10 מיליאן הרוגים, 1000 מיליארד פראנק היזקות און 110 מיליארד פראנק יעהרליכע אויסגאבען פון אלע מלוכות אויף בעוואפנונגען".

טארדיע צווייפעלט גארנישט, אז אונזער דור זאל שוין זיין בכח צו דערגרייכען דעם ציל. עס וועט קומען א נייער דור, וואס וועט שוין דערפירען צו א רעזולטאט דאס, וואס מיר עלטערע דורות בען דא אן.

די רעדע פון טארדיע איז שטארק קאמענטירט געווארען. מען האלט, אז טארדיע׳ס רעדע וועט זיין דער לייטמאטיוו פון די טעקסטען און טאן פון די רעדעס פון גראנדי׳ן און ברונינג׳ן.

גענף, 8 פעבר. (ספ.) מארגען דינסטאג ווערען ערווארט די רעדעס פון גראנדי׳ן און ברונינג.

מיטוואך וועט רעדען דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי און דער אנפיהרער פון דער אמעריקאנישער דעלעגאציע גיבסאן.

מאבילניזאציע אין יאפאן

מאסקווע (ספעצ.) די סאוויעטישע פרעסע אגענטור האט דערהאלטען אנ׳אינפארמאציע פון טאקיא, אז אין יאפאן איז ערקלערט געווארען א מאביליזאציע און אז ס׳זענען אויסגעשיקט געווארען קיין שאנכאי צוויי ריישע דיוויזיעס מיליטער, וואס צעהלען 22 טויזענד מאן.

בעקאנטמאכונג.

מיט דעם זענען מיר מודיע, אז דאס ביורא פון דער גמילות-חסדים-קאסע ביים הילפס-פעראיין „נותן-לחם" סאלנא 14, איז טעטיג יעדען אווענד, אויסער פרייטאג און שבת, פון 5 ביז 7 א זייגער.

אלע, וועלכע ווילען בעקומען א הלואה, מוזען זיך מעלדען אין סעקרעטאריאט.

די פערוואלטונג פון „נותן-לחם" סאלנא 14.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע, אלע-ארט אנאליזע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.

נעמט אן פון 9—2, און פון 5—9 אווענד.

בעזונדער וואַרטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Ludwik Falk

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנק

נאווראט 7, טעל. 128-07

נעמט אן פון 12—1 און פון 5—7.

Dr. med. H. Słobodski

spec. CHOROB OCZU

Piotrkowska 66, tel. 241-27.

przyjmuje od 12-1 i od 3-4½.

לאדזשער יודישער הילפס-פעראיין

„נותן לחם"

סאלנע 14, טעלעפאן 145-43.

טעגליכע קיכען:

ערשטע אפטיילונג	—	פולנאצנא 29
צווייטע אפטיילונג	—	מלינארסקא 9
דריטע אפטיילונג	—	זשעלאזנא 10א
קינדער-היים	—	סאלנא 14.

שבת, דעם 13-טען פעברואר קומט פאר

א גראנדיעזער ראוט

א. נ. „ביי אונז איז אמפרעהליכסטען"

אין לאקאל פון קאמי פעראיין, שענקעוויטשא 3-5. פון 10 אין אווענד ביז׳ן גראהען טאג אריין. מיטגלידער און סימפאטיקער ווערען געבעטען צאהלרייך און פינקטליך צו ערשיינען.

די הכנסה געהט פאר דער קינדער-היים ביי „נותן לחם"

די יוגענד-סעקציע ביי „נותן לחם".

צאהן-ארצט

J.Rozin-Reichowa

נעמט אן זגערזשא 15. פראנט, 2-טען שטאק פון 10—2 און פון 4—7 אווענד. לעטשניצע-פרייזען.

מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג פון 3—6 אווענד.

אין דער לעטשניצע „POMOC", אלעקסאנדראווסקא

Wykwalifikowana

Nauczycielka

języka polskiego matematyki I ma kilka godzin wolnych. Przyspasabia uczniów i uczenice do 7-ej klasy. Ceny przystępne. Wiadomość w adm. pisma sub. „Wykwalifikowana".

„לינת - הצדק" — לאדז, — צעגיעלניאנא 17.

דער פיזיקאליש-טעראפישער קאבינעט איז טעגליך טעטיג פון 6-4, 11-1 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאל.

קווארץ-לאמפ דיאטערמיע

סאלוקס עלעקטרישע בעדער

Dr. med. J.LUBICZ

כירורג און ארטאפעד

פאלודניאווא 9 — טעל. 183-17

ספעצ. פון צוזאמענשטעלען געבראכענע הענד און פיס קראנקהייטען פון ביינער און גלידער: שווינדזוכט (גרוזליצע), אטרעטיוס, רעמאטיזם, פאר-קרימונגען פון פלייצעס, זשילאקעס, היילונג מיט איינשפריצונגען; אייגענע פראצעדורע פון ארטאפעדישע אפאראטען. ווקלאנעס אויף פיס-שמערצען, קינסטליכע הענד און פיס (פראטעז) גארסעטען, ברוכבינדן (באנדאזשן) א.ז.וו.

נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

St. felczer

T. OKNO

האט זיך איבערגעטראגען אויף

זאוואדזקא 19, טעל. 137-03

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

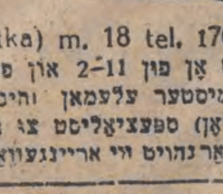

Traugutta 5 (Krótka) m. 18 tel. 170-37

נעמט אן פון 11—2 און פון 4—7 נאו. אסיסטענט ביי מיסטער עלעמאן וועלכע-אויגען אנשטאלט אין לאנדאן) ספעציאליסט צו בעזייטיגען היהנער-אויגען און הארנהויט ווי אריינגעוואקסענע נעגעל אהן שמערץ

אנאנאסען

האבען דעם גרעסטען ערפאלג נאר אין „לאדזשער טאגעבלאט".

Dr. med.

G. Gersztajn

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12 tel. 175-10

נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אווענד

3 pokoje z kuchnią

z wygodami, od zaraz do odstąpienia

Piotrkowska 10, prawe wejście m. 14.

Dr. med. EYCHNER JAKOB

ספעציאליסט פאר אינערע- און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

שרודמיעיסקא 12, טעלעפאן 111-24

עמפאנגט טעגליך פון 6 ביז 8 אווענד.

Dr. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוועכע

בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

און עלעקטרא-טעראפיע ענאליזען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

אנדזשעיא 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 9 ביז 1 א זייגער נאכמיטאג.

Dr. med. N ROZEN

צאהן-כירורג

צאהן, קיפער, דזיאנסלעס, גימעז און צונג-קראנקהייטען רענטגעדיאגנאסטיק.

אנדזשעיא 7, טעל. 216-57

נעהמט אן פון 3—7 נ. מ.

מיניסטער פּיעראַצקי וועגן אוקראַינער-פּראָגע

בעת דער נעכטיגער בודזשעט-דעבאַטע איז סיים

וואַרשע, 8 פעברואַר (טעלעפּ.) היינט איז פאָרגעקומען די ווייטערדיגע רעבּעטע איבער'ן בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום.

דעפּ. דוק (נ.ב.) האָט גערעדט וועגן דער נייער אַדמיניסטראַטיווער פאַנאַנדערטיילונג פון לאַנד. עס טרעט אַרויס געגן די צו-גרויסע פּענסיעס פון די חו"כ קאָמונאַלע בעאַמטע.

עס נעמט דאָס וואָרט דער אינערן-מיניסטער פּיעראַצקי. נאָכ'דעם ווי ער ענטפערט אויף די פאַרוואורפן טעגן צו גרויסע פּרעסע-קאָנפיסקאַציעס גיט ער באַלד איבער צו דער מינדערהייטס-פּראַגע. חור'ט איבער די טענות, וואָס ער האָט שוין דערמאָנט אין זיין סיום-רעדע פון 16 יאַנואַר וועגן א פאַרשטענדיגונג מיט די אוקראַינער.

גענעראַל-שלאַכט פון די יאַפּאַנער אין שאַנכײַ

שאַנכײַ, (פּפּ) א טייל פון די נײַע יאַפּאַנישע מיליטערישע קרעפטן, וואָס זענען נעלעמען געקומען קיין שאַנכײַ איז שוין אַרויסגעזעצט געוואָרן אויף דער יבשה. דער איבעריגער טייל פון מיליטער געפינט זיך נאָך אויף די שיפן.

די יאַפּאַנער האָבּן אויסגעאַרבעט א פּלאַן, ווי אַזוי צו פאַרנעמען שאַנכײַ. דער אַדמיראַל שיאַזאַווא האָט ערקלערט, אַז דער דאָזיגער פּלאַן וועט צווינגען די כינעזער ענדגילטיג צו פאַרלאָזן די שטאָט.

הײַנט, שפּעטסטענס מאָרגן, דאַרף זיך אָנהויבּן א גענעראַל-אָפענסיווע אויף שאַנכײַ. און דער דאָזיגער אָפענסיווע וועלן זיך בעטייליגן אַלע יאַפּאַנישע קריגס-שיפן, די פּיכעהער, די אַרטילעריע און די עראָפּלאַנען.

די יאַפּאַנער האָבּן בדעה אַרומצורינגלען דאָס כינעזישע מיליטער אין שאַנכײַ און אָפּשניידן זיי פון נאַנקין.

די כינעזער גרייטן זיך אויף פּיבער-ראַפּט אָפּצושטויסן דעם יאַפּאַנישן אַנגריף און זיי צוזען צו פאַרשטאַרקונגען פון נאַנקין.

גרויסע האָפענונגען לייגן די כינעזער אויף די נײַע עראָפּלאַנען, וועמענס צאָהל עס גרייכט שוין צו 40. בּראָש פון כינעזישן לופט-פלאָט שטעהט דער אַמעריקאַנער פּילקאָוונוס בּערסט-האַל.

דער דאָזיגער פּילקאָוונוס איז א בעקאַנטער אַוואַנטוריסט און ער האָט שוין בעריזט כמעט די גאַנצע וועלט.

דער קאָמענדאַנט פון ענגלישן פלאָט און שאַנכײַ האָט געפּרובט פאַרמיטלען צווישן די צדדים. ער האָט פאָרגע-לייגט די כינעזער צוריקצוציהען דאָס מיליטער פון שאַנכײַ אויף א שטח פון 23 קילאָמעטער, בעת די יאַפּאַנער זאָלן בלייבּן אויף זייערע פריערדיגע פּאָזיציעס.

דער קאָמענדאַנט פון כינעזישן מי-ליטער האָט אָפּגעוואָרפן דעם פאָר-שלאָג.

שאַנכײַ. (סס.) זונטאַג פאַרמיטאָג האָבּן די יאַפּאַנער בעגונט זייער אַנגריף אויף'ן פאָרט און שטעטל וואוסונג. דעם אַנגריף האָבּן אָנגעהויבּן די יאַ-פּאַנישע עראָפּלאַנען. אונטער'ן האַגל פון די באָמבעס איז אַרויסגעזעצט גע-וואָרן אויף דער יבשה נײַע יאַפּאַנישע אָפּטיילונגען, וועלכע האָבּן תיכף אָנגע-הויבּן דעם אַנגריף אויף וואוסונג. דאָס שטעטל וואוסונג איז דורך די יאַפּאַ-נער פאַרנומען געוואָרן. שפּעטער אָבער האָבּן די כינעזער זיי צוריק אַרויסגע-טריבּן.

נאָכמיטאָג האָט איין קרייצער און 4 טאָרפּעדאָ-שיפן געעפנט א הידראַנ-פײַער אויף וואוסונג. שפּעט אין אָוונט האָט דאָס יאַפּאַנישע מיליטער און גע-פּאַנצערטע אויטאָס פאַרנומען דאָס שוין פּילשטענדיג חרוב געוואָרענע שטעטל.

דער פאָרט וואוסונג געפינט זיך ווי-טער אין די הענד פון די כינעזער.

און האַנכאָו האָבּן די כינעזישע זעל-נער זיך אַריינגעריסן און לאָקאַל פון יאַפּאַנישן קאָנסולאַט און דעמאָלירט ס'גאַנצע מעבּעל. דער יאַפּאַנישער קאָנ-סול האָט פאַרלאַנגט פון דער כינעזישער מאַכט ענטשעדיגונג און געפאָדערט צו בעשטראָפן די זעלנער.

בעת די קאַמפן אַרום שאַ-פּעי זענען אומגעקומען 5 טויזענט כינעזער, דערונ-טער אַ סך פרויען און קינדער.

שאַנכײַ. (סס.) דער אַמעריקאַנער פּילקאָוונוס בערט-האַל, וועלכער פיהרט אָן מיט'ן כינעזישן לופט-פלאָט, האָט זיך געפינען א צײַט אין כינא, וואו ער האָט אָרגאַניזירט א כינעזישע לופט-שולע. די פּילאָטן בעשטעהען על פּי רוב פון נאַנקינער סטודענטן.

ליידענשאַפטליכע דיסקוסיע אין לאָדזער שטאָט-ראַט

געזעץ-פּראָיעקט פון די זעלבסטפערוואַלטונגען שאַפט אָפּ די דעמאָקראַטישע רעכט פון די שטאָט-ראַטן

שטאָט-ראַט בעשליסט, אַז טראַמוויי-בילעטן זאָלן קאָסטן נאָר 20 גר.

(—) אויף דער געכטיגער זיצונג פון שטאָט-ראַט האָט זיך געזאָלט אָנהייבּן די גענעראַל-דעבּאַטע איבּער'ן בודזשעט, אָבער היות ווי אויף'ן ערשטן פּונקט פון סדר-היום האָט זיך געפינען די פראַ-גע וועגן געזעץ-פּראָיעקט פון די זעלבסט-פערוואַלטונגען, צו וועלכן דער שטאָט-ראַט האָט געזאָלט אָנגעמען א שטעלונג, האָט זיך די דיסקוסיע אַזוי לאַנג פאַרצויגן, אַז די גענעראַל-דעבּאַ-טע איבּער'ן בודזשעט איז אָפּגעלייגט גע-וואָרן אויף דאָנערשטאָג.

נאָכ'ן עפענען די זיצונג אינטערפּעלי-'רט ראַטמאַן פּאַוולאַק (פּ.ד.) דעם מאַ-גיסטראַט, וואָס ער האָט בדעה אונטער-צונעמען ס'אַרע שריט, אַז די בעזיצונ-גען

טראַמוויי אַרבּייטער

זאָלן צוריק צוגענומען ווערן צו דער אַרבּעט.

די תשובה פון מאַגיסטראַט וועט גע-געבּן ווערן אויף דער נאָהענטסטער זי-צונג.

דאַן בעקומט אַדוו. קעמפּנער דאָס וואָרט צו רעפערירן איבּער'ן געזעץ-פּראָיעקט פון די זעלבסט-פערוואַלטונגען.

דער רעפערענט קומט צום אויספיהר, אַז ער בעטראַכט זעהר שטאַרק די עק-זיסטענץ פון דער דעמאָקראַטישער זעלבסטפערוואַלטונג.

דער געזעץ-פּראָיעקט זעהט פאָר, אַז די אויספיהר-מאַכט (דער שטאָט-פּרע-זידענט) בעקומט פולע מאַכט צו ערלע-דיגען אַלע ענינים, וואָס געהערן נישט צו דער קאָמפּעטענץ פון שטאָט-ראַט. ער האָט

אויסערגעוועהנליכע פול-מאַכטן

בנוגע די לאָוניקעס; ער האָט רעכט אָפּצושאַפן יעדן בעשלוס פון שטאָט-ראַט.

דער שטאָט-פּרעזידענט איז פּילסטענ-דיג אָפּהענגיג פון דער אויפזיכט-מאַכט וואָס קען נישט נאָר שטרײַכן יעדן בעשלוס פון שטאָט-ראַט נאָר קאָן אפילו בעזייטיגן יעדן מאַגיסטראַט-מיטגליד, וואָס וועט איהר נישט געפעלן.

ראַטמ. אַדוו. קעמפּנער בּרענגט אַנאַ-לאָגישע בעווײַזן, אַז דער נײַער געזעץ-פּראָיעקט איז לחלוטין נישט נײַ, אַז אין צאַרישן רוסלאַנד איז שוין מיט 30 יאָהר צוריק געווען אײַנגעפיהרט אַזאַ אָרדנונג פון די זעלבסט-פערוואַלטונגען און די צאַרישע רעגירונג גופא איז גע-ווען געצוואונגען איהם אָפּצושאַפן.

אַרום רעפעראַט פון ראַטמ. אַדוו. קעמפּנער ענטוויקעלט זיך א לענגערע

דיסקוסיע

די ראַטמענער מילמאַן און האָלענ-דערסקי ווײַזן אָן, אַז דער שטאָט-ראַט וועט פאַקטיש אויפהערן צו עקזיסטי-רען, אויב דאָס נײַע געזעץ וועט אַרײַן אין לעבּען. דער פּונקט, וואָס זאָגט, אַז וואַהל-רעכט האָט נאָר יענער, וואָס וואוינט אויף איין אָרט א גאַנץ יאָהר, וועט צורויבּן דאָס רעכט בײַ טויזענ-דער אַרבּייטער-וועהלער, ווײַל זעלטענע וועלכער אַרבּייטער זיצט אויף איין אָרט א יאָהר צײַט.

ראַטמ. מינצבערג ערקלערט, אַז היות ווי אין דער פאַרגאַנגענער רעזאָלוציע (געליפערט דורך אַדוו. קעמפּנער), זענען פאַראַן עטליכע ווענדונגען, מיט וועלכע זײַן פראַקציע קאָן נישט מסכים זײַן, וועט זי זיך אָפּהאַלטן פון אָנטיילנעמען אין דער דיסקוסיע.

ראַטמ. פּאַזנאַנסקי (פון אָרט): גוט אַז וועלכע!

ראַטמ. פּאַזנאַנסקי האַלט, אַז דער ענין מוז אַראָפּגענומען ווערן פון סדר-היום און איבּערגעשיקט ווערן אין דער קאָמיסיע.

ראַטמ. בּיאַלער קריטיקירט בײַ דער געלעגענהייט די שטאָט-ראַט-מעהרהייט. וועגדענדיג זיך צום פּרעזידיום פון מאַ-נזמאַרט זאָגט ער: די יודישע פּור-געֿרליכע פּאַרטייען האָבּן פאַר אײַך, פאַר די לינקע פּאַרטייען, געהאַט

א גרויסען סענטימענט

אָבער איהר אַליין, מיט אײַער פיהרונג, האָט דעם דאָזיגן סענטימענט בײַ זיי צוגערויבּט.

צום סוף זאָגט ער זיך אויך אַרויס פאַר אָפּשיקן דעם ענין אין דער קאָ-מיסיע.

עס רעדן נאָך פּאַפּיעלאַווסקי (נ.ד.) און וואַיעוואָדזקי (נ.פּ.ר.) דער ערשטער איז דורכאויס געגן פּראָיעקט.

רערמיט ווערט אויסגעשעפּט די דיס-קוסיע.

דאָס וואָרט בעקומט נאָכאַמאָל אַדוו. קעמפּנער, וועלכער

רעזומירט די אויספיהרונגען

און שטעלט פעסט, אַז אַלע אַנערקענען די שעדליכקייט פון פּראָיעקט, צוליב דעם איז ער מסכים איבּערצושיקן דעם ענין אין דער קאָמיסיע.

עס ווערט דאַן געשטעלט צו אָפּשטי-מונג דער פאָרשלאַג פון וואַיעוואָדזקי'ן אָפּצולייגן דאָס בעטראַכטען דעם ענין אויף צוויי וואָכן צײַט, ביז די קאָמיסיע וועט איהם האָבּן דורכשטודירט און דער פאָרשלאַג ווערט אָנגענומען.

צום סוף ווערט אָנגענומען דער דרינ-גענדער פאָרשלאַג פון ראַטמאַן פײַפער (נ.פּ.ר.) זיך צו ווענדן צו דער טראַמ-וויי-געזעלשאַפט צו

פערקלענערן דעם פּרייז פון די בילעטן

אויף 20 גר. און דנחה-בילעטן זאָלן גילטיג זײַן ביז 9 א זייגער.

צוליב דער שפּעטער צײַט ערקלערט דער פאָרזיצענדער, אַז ער רײַסט איבּער די זיצונג.

—8—

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער

אַלעע 1-טער מאי 2 № – דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַי.

גאַסטשפּילען פון לאָדזשער קאַמעראַל- און קליינקונסט-טעאַטער

„אַרדט"

קינסטלעריש. אַנפ.: מ. בּראָדערזאָהן.

לעצטע טעג! ═══ 60-טע מאַל!

היינט, דינסטאַג ! פאָרשטעלונג 9.45 אָוונט

ווידערהאָלונג פון גרויסן 24-טען פּראָגראַם א.ג.

מ'לאַכט פון דער וועלט

אין 2 טיילן 14 בּילדער

טעקסטען: מ. בּראָדערזאָן, י. אַבּצרושאַנעק, ש. א. מישעל. מוזיק: דוד בּייגעלמאַן, מאַק-דאַוויט און פּאָלקס-מאָטיוען. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס, רעזשי ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. בּינע-אײַנפּ. מ. קאָן.

ס'בעטייליגן זיך (לויט א.ב.): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלסקאַ, ש. דזשיגאַן שיינע מרים, צילי סטאָל, מ. פּעטערמאַן, מ. פּולאָווער, מ. קאָן, י. שומאַכער, י. שיפּער און א קינסטלערישער טאַנץ-קוואַרטעט. אַדמיניסטר. מ. צעלמייסטער. — די קאַסע איז אָפן פון 6 אָוונט

אין קורצן פּרעמיערע פון 25-טען יובּילײַ-פּראָגראַם פון „אַרדט"

באַנדיטען-אָנפאַל אויף א אָרימען יוד. הענדלער אויף וואָלבאָרסקאַ גאַס

(—) נעכטן אַרום האַלב 10 אויף דער נאַכט איז אויף וואָלבאָרסקאַ גאַס אויסגעפיהרט געוואָרן א באַנדיטען-אָנ-פאַל אויף א יוד, וועלכער איז דערבײַ שווער פערוואונדעט געוואָרן אין קאָפּ.

דער 62-יעהריגער יאַנקעל קאָרנבּליט איז אַהיימגעגאַנגען פון סאָלנאַ גאַס. צו-קומענדיג פאַר'ן הויז אויף וואָלבאָרסקאַ 39 זענען אויף איהם אָנגעפאַלן דרײַ גויים, א געשרײַ טוענדיג:

— „זשיד, גיב געלד!"

דער יוד, אַן אָרימער הענדלער, האָט נאַטירליך בײַ זיך קיין געלד נישט גע-האַט. דאַן האָבּן די דרײַ אָנפאַלער איהם דערלאַנגט עטליכע זעץ איבּער'ן קאָפּ מיט א טעמפּע זאַך און זענען אַנט-לאָפן. בעגוסענדיג זיך מיט בּלוט איז דער יוד געפאַלן צו דער ערד. נאָכדעם ווי ער איז א ביסעל צו זיך געקומען, האָט ער אָנגעהויבּן פערצווייפעלט רו-פען הילף אָבער קיין פּאָליציאַנט איז אויף די אויגען נישט געווען צו זעהן.

מיט דער הילף פון די דורכגעהער איז דער יוד אָפּגעפיהרט געוואָרן אַהיים.

וועגן אָנפאַל האָט דער געליטענער נעכטן געמאָלדן פּאָליציי.

עס וואַלט געווען א יושר, אַז די פּאָ-ליציי זאָל אין יענער געגענד אויפשטע-לען א פּאָליציי-פּאָסטען.

קופּאָן № 9
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פון'ם דאָזיגן קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי - קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.

גילטיג היינט דינסטאַג, פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג

פאַר דער בעקוועמליכקייט פון די פּראָווינצער לעזער.

שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי אינטערווענירט

לטובת די אָפּגעזאָגטע טראַמוויי-אַרבּייטער

(ב) צום שטאָט-פּרעזידענט בר. זשעמ-יענצקי האָט זיך געווענדעט א דעלע-גאַציע פון די אויסגעשלאָסענע 52 טראַמוויי-אַרבּייטער. די דעלעגאַציע האָט פאָרגעשטעלט די לאַגע זייערע.

דער שטאָט-פּרעזידענט האָט צוגע-זאָגט צו אינטערווענירן.

ווידער 3 זעלבסטמאָרדן

אין משך פון איין טאָג

(ס) אויף סקאָלנע 6 האָט זיך פאַר-סמ'ט מיט עסיג-עסענץ די פרוי חנה אייבּושיץ.

בּראָניסלאַוו כאָטשינסקי (ראָקאָטשינ-סקאַ 13) האָט זיך אין זײַן וואוינונג גע'סמ'ט מיט יאָדינע.

צוליב א מחלוקה מיט'ן מאַן האָט זיך גע'סמ'ט מיט יאָדינע מאַריאַננאַ טראַטשיק (נאָוואַק 6).

אין א שווערן צושטאַנד האָט מען אַלע 3 אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פאַר צושרײַבּן אַ אײַנס — 1 חודש אַרעסט

(א) דאָס שטאָדט-געריכט האָט פאַר-משפּט אויף 1 חודש אַרעסט א געוויסע יאַנינאַ טשעטשינקאַ (מיאָדאָוואַ 12) פאַר צושרײַבּן זיך א 1 צו דער ראַטע אויף א בעשײַניגונג פון א דאָקטאָר זיך צו בעפרײַען פון דער אַרבּייט, אַזוי, אַז אַנשטאָט ביז'ן 1-טען האָט זי געמאַכט ביז'ן 11.

לאַבּוזעס בעפאַלן יודישע שול-קינדער

ווי מען טײַלט אונז מיט, קומען פאַר די לעצטע צײַט סיסטעמאַטיש יעדן זונטאָג אָנפאַלן אויף יודישע שול-קינ-דער אויף קילינסקי גאַס, בײַם עק פּראַנ-ציסקאַנער.

א באַנדע דערוואַקסענע קריסטליכע לאַבּוזעס וואַרטן אָפּ די יודישע קינדער פון די „פּאָוושעכנע" שולן, וואָס געהן אַהיים פון די לימודים, און שלאָגן זיי.

ראַדיאָ פּראָגראַם

דינסטאָג 9 פעברואַר.

לאָדז (233.8) 11.45 פּוילישע פּרע-סע-שטימען, 11.58 שעה-צײַכען און פאַרלעזן פון טאָג-פּראָגראַם, 12.10 גראַמאָפאָן-פּליטען, 2.45 געלד-בערזע און קאָמוניקאַטן פאַר שיפער און פּי-שער, 3.50 פּראָגראַם, 4.20 פּאַרטראַג, 4.40 גראַמאָפאָן-פּליטען, 5.10 פאָרטראַג 5.35 קאָנצערט, 6.50 פערשידענעס, 7.15 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנ-דעלס און אינדוסטריע קאַמער, פאָרלע-זען פון פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג 7.30 פילם קאַלענדאַר, טעאַטער רע-פּערטואַר און גראַמאָפאָן-פּליטען, 7.45 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, 8.— פאָרטראַג, 8.15 לײַכטע מוזיק, 9.10 ראַדיאָ פּאָסט-קאַסטען, 9.25 פּאָפּולערער קאָנצערט, 10.40 בײַלאַגע צום ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, 10.50 ווי אויך וועטער און פּאָליצײַ קאָמוניקאַטן, 10.50 טאַנץ-מוזיק.

דער שליסעל צום ערפאָלג איז אַן אַנאָנס אין „לאָדזער טאַגעבלאַט".

דעכערליכער בלבול אויף יודען

רופט אַרויס גרויסען טומל אויף בזשעזשינער גאַס

(—) די בזשעזשינער גאַס איז נעכ-טען אויפגערודערט געוואָרן פון אַן אומ-ערהערטען פאַל.

ווי בעוואוסט, שטעהט פאַר'ן הויז אויף בזשעזשינער גאַס 12 א גרויסער הילצערנער צלם, וועלכער איז, אגב, אַרומגעצוימט. דער צלם געפינט זיך שוין דאָרט פון כמה יאָהרען, און דער צלם שטערט כלל נישט די דאָרטיגע יו-דישע אײַנוואוינער, הגם דאָס הויז, וואו דער צלם געפינט זיך, געהערט צו א יוד.

נעכטען א זייגער 1 בײַטאָג האָט די זון א בּיסעל אויפגעשײַנט און די מאַמעס האָבּן בעשלאָסען אַרויסצוגעהן מיט די קינדער אײַנצוזאַפּן א ביסעל פרישע לופט. ס'האָט זיך גראָד אַזוי געמאַכט, אַז אויף דער זעלבער צײַט, וואו דער צלם געפינט זיך, איז די זון געשטאַנען. פערשטעהט זיך, אַז די מאַמעס מיט די אויסגעצוילטע קינדער האָבּן זיך אויסגעזעצט אויף די טרעפּלעך אַרום דעם אָרט, וואו עס שטעהט יענער צלם, און געוואַרימט זיך אויף דער זון.

דאָס האָט אָבער נישט געפאַלען די קריסטליכע אַרומגעהער, הלמאי יודישע קינדער וואַרימען זיך אויף דער זון אויף דעם אָרט, וואו עס געפינט זיך זייער א הייליגקייט. נישט קאָנענדיג זיך אײַנ-עפּים אָנטשעבּען, האָבּן זיי זיך אָנ-געכאַפּט אַז דעם, וואָס א קליין יודיש יונ-געלע איז געשטאַנען א צעהן מעטער ווײַט פון אָרט מיט'ן צלם, און עלעדיגט א פּיזישע בעדערפעניש. די קריסטען האָ-בען אָנגעהויבּן צו שרײַען, אַז יודען פּראָפאַנירן דעם צלם (!)

ס'איז באַלד געוואָרן א שטאַרקער צוזאַמענלויף. אין המון האָבּן זיך, ווי תמיד, געפונען פּונקטערע עלעמענטן, וועלכע האָבּן דעם צעהעצטען המון אונטערגעהעצט. יודען האָבּן זיך אָנגע-הויבּן אַרײַנצורוקען אין די טויערן און אין די יודישע געוועלבער, נאָר צום גליק איז אויפ'ן אָרט תיכף אָנגעקומען פּאָליציי און נאָך א גענויער אויספאָר-שונג, דעם המון פונאַנדערגעטריבּן.

די יודען פון דער בזשעזשינער גאַס האָבּן דערמיט איבּערגעלעבּט א „יועה טויט-שרעק.

אָפּקלאַנגען פון דער באַהן-קאַטאַסטראָפע אין ראַגאָוו

ווידער אַמאָל אַן אויספאָרשונגס-קאָמיסיע אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש

(א) די פאַרגאַנגענע וואָך איז און ראַגאָוו, אויפ'ן אָרט, וואו ס'איז לעצ-טענס פאָרגעקומען די באַהן-קאַטאַסטראָ-פע, ווידער אַמאָל אָנגעקומען אַן אויספאָרשונגס-קאָמיסיע, צ.ט. פאָרשטע-הער פון באַהן-מיניסטעריום, פון דער הויפּט-קאָנטראָל אינספּעקציע, ווי אויך אײַניגע עקספּערטן: פּראָפעסאָר פון וואַרשאַווער פּאָליטעכניקום דיר' אינזש. אל. וואַשקינסקי און פּראָפעסאָר פון לעמבערגער פּאָליטעכניקום, אינזש צימפּער.

די קאָמיסיע האָט אויפ'ן אָרט דורכ-געפיהרט א גרינדליכע אויספאָרשונג און געקומען צום אויספיהר, אַז די קאַטאַס-טראָפע איז נישט צו בעגאַנגען געוואָרן דורך א גרויס-פאַרצווייטנער פערבּרעכערי-שער האַנט. דער הויפּט-מאָטיוו איז, ווי די באַהן-פאַרוואַלטונג זאָגט, געווען נעשר'ן זײַן.

—8—

לאדזער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skr. poczt. 16 אדרעס
טעלעפאנען: רעדאקציע 160-57, אדמיניסטראציע 100-47

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אוונט
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

נאך וועגן דער יוד. קאנצענטראציע

נאטירליך איז עס א חוב אפצושטעלן זיך אויף אזא בײשפיל פון יודישער סאלידאריטעט און צוזאמענווארקען ער יודישער פאליטיק, ווי די דײטשע יודען האבען אונז איהם געגעבען די לעצטע פאר וואכען. „עס איז שטענדיג קלוג איבערצונעמען פון שונא די מעטאדען פון זײן פאליטיק און מיט די אייגענע מעטאדען אויפטרעטען קעגען איהם".

אנטקעגען די פערניכטונגס-פלענער פון די דײטשע שווארצע עלעמענטען האבען די דײטשע יודען ארויסגערוקט איצט א גרויסע יודישע קאנצענטראציע. קעגען די דײטשע באיקאט-פלענער האבען די יודישע ארגאניזאציעס ארויסגעשטעלט זייער אייגענע ווירטשאפטליכע קאאפעראציע. דער דײטשער קולאק וועט האבען צו טון נישט מיט קיין דעמאראליזירטען הויפען פון אנגעשראקענע יודישע נשמות, נאר מיט אן ארגאניזירטער גרופע פון א בעפעלקערונג, וועלכע איז גרייט צו פערטיידיגען איהרע עקזיסטענץ און נאציאנאלע אינטערעסען מיט אלע גייסטיגע מיטלען.

דאס אויפטרעטען פון'ם דײטשען יודענטום איז א מוסטער פאר אנדערע יודישע קיבוצים. פערשידענע קרייזען, פערשידענע ריכטונגען מיט א גאנץ פערשידענעם קוק אויף יודישע פראבלעמען האבען פערשטאנען, אז אין דעם פאל מוזען זיי אויפטרעטען סאלידאריש.

עס האנדעלט זיך דא נישט וועגן דער „אחדות", וואס וועט קיינמאל נישט דערגרייכט ווערען און וואס נאר נאאיווע מענשען קאנען גלויבען אין איהר. יודען זענען נישט בעסער, ווי אנדערע, אבער אויך נישט ערגער. מען קאן נישט בויען קיין אחדות אויף סענטימענטען, נישט אויף קיין אינדיווידועלע און נישט אויף קיין נאציאנאלע.

מיר זענען אבער היינט עדות פון אזא ווילדען, משוגע'נעם אנטיסעמיטיזם, וואס אהן א פעסטער און שטארקער ארגאניזירונג קאנען מיר פשוט פיזיש נישט בײשטעהן דעם שונא. האט דאך די טעג געשריגען א דעפוטאט אינ'ם בוקארעשטער פארלאמענט, אז „מיר זענען גרייט צו דערטרינקען יודען אין טײכען בלוט". זעהען מיר דאך א בעזונדערע ווילדקייט אין די אוניווערזיטעטען, וואו א מאסע פון סטודענטען ווערט פערוואנדעלט פשוט אין פראפעסיאנעלע באנדיטען. אין די סטודענטען האבען דאך עלטערן און מקורבים, מסתמא זענען דאס מענשען פון דער אייגענער סביבה און פון די אייגענע וועלט-אנשויאונגען. מען קאן דאך פערצווייפעלט ווערען פון אזא מין בילד...

די דײטשע יודען האבען געלערנט פונ'ם הונדערט-פראצענטיגען דײטש די קונסט פון דעם, ווי אזוי מען דארף פערטיידיגען נאציאנאלע אינטערעסען. זייער אויפטריט וועט זיין א לעקציע אי פאר די דײטשע נאציאנאליסטען אי פאר יודישע נאציאנאלע קרייזען.

וולאדימיר גראסמאן.

שטייגענדע הכנסות פון קרן-היסוד

ירושלים, (יט"א) דאס הויפט-ביורא פון קרן-היסוד טיילט מיט, אז אין משך פון חודש דעצעמבער 1931 זענען איינגעפלאסען שפענדונגען אויף א סומע פון 21.647 פונט, אין נאוועמבער האבען די שפענדונגען בעטראפען 18.351 פונט און אין אקטאבער 16.203 פונט.

פון דער אלגעמיינער הכנסה אין דער הויך פון 56.201 פונט פאר'ן ערשטען קווארטאל פון לויפענדען בודזשעט-יאהר איז פון די פעראייניגטע שטאטען איינגעפלאסען 16.628 פונט, פון ענגלאנד — 10.753 פונט, פון דרום-אפריקא — 7.723 פונט, פון פוילען — 4.002 פונט. די הכנסות פאר'ן ערשטען קווארטאל (אקטאבער—דעצעמבער) 1930 האבען בעטראפען 43.091 פונט, אין יאהר 1929 — 59.116 פונט.

אפגעשאפט די יודישע פאליציי אין פתח-תקוה.

ירושלים. (יטא) לויט דער פערארדנונג פון קאמענדאנט פון דער פאליציי אין ארץ-ישראל איז אפגעשאפט געווארען די בעזונדערע יודישע פאליציי-אפטיילונג אין פתח-תקוה, וואס איז בעשטאנען פון א סערזשאנט און 6 פאליציאנטען.

לויט דער פערארדנונג פון פאליציי-קאמענדאנט זענען די פאליציאנטען אין פתח תקוה פערוואנדעלט געווארען אין נאכט-שומרים. דער לאקאלער ראט אין פתח-תקוה האט בעשלאסען געמיינזאם מיט די צענטראלע יודישע אינסטיטוציעס אונטערנעהמען אנ'אקציע קעגען דער דאזיגער פערארדנונג.

דער שליסעל צום ערפאלג
איז אנ'אנאנס אין „לאדזער טאגעבלאט".

מאקדאנאלד זוכט א וועג צוריק אין דער לייבאר-פארטיי אריין

אלע ווייסען, אז מאקדאנאלד'ס מלוכה וועט זיך לאנג נישט האלטען.—מאקדאנאלד שיקט שדכנים צו זיין „אלטער ליבע".— וואס לארד פאספילד שרייבט וועגן איהם.

(א בריף פון לאנדאן)
פון ש. קאלדאווסקי

אין ענגלאנד איז איצט ביי קיינעם קיין ספק נישט, אז מאקדאנאלד'ס פרעמיערשאפט איבער דער „נאציאנאלער" רעגירונג וועט לאנג נישט אנהאלטען.

מאקדאנאלד פיהלט זיך נישט גוט אין זיין נייער סביבה. זיין גרויסער זיג, דער זיג פון די טאריס איבער דער לייבור-פארטיי, איז צו דער זעלבער צייט געווען זיין גרויסע מפלה. וואלט די לייבור-פארטיי נישט געהאט אזא מפלה אין די וואהלען, וואלט מאקדאנאלד געהאט אויף וועמען זיך אנצושפארען, וואלט ער זיך געפיהלט תקיף'ער, וואלט איהם געווען לייכטער צו קאמפראמיסעווען מיט די „טאריס" און ליבעראלען.

ווי די מעשה איז, זענען זיי, די טאריס די בעל-הבתים, און ביי זיי איז נישטא קיין קונצען, די טאריס האבען פיינט האלבע ארבייט. זיי טוען גאנץ אלץ, וואס זיי ווילען און פיהרען דורך די גאנצע טארי-פראגראם: טאריפס, שניידען וויידזשעס, שניידען דעם „דאל", אנ'אייזערנעם פויסט אין אינדיען. בעוואפנונג א. א. וו. און איהם, מאקדאנאלד'ן, הערען זיי פאר א פיאטאק.

מאקדאנאלד'ס משולחים

פיהלט זיך מאקדאנאלד נישט גוט, האט שטארק חרטה אויפ'ן גאנצען עסק. זוכט ער א טיר צוריק אריינצוקומען אין דער לייבור-פארטיי — פערנעמען זיין אלטע פאזיציע.

האט ער ארויסגעשיקט משולחים צו טאפען דעם דופק, וועגען די מעגליכקייטען פון א שלום.

די ערשטע משולחים זענען געווען לארד ראטשעסטער און קליפארד אלען.

לארד ראטשעסטער, געוועזענער סערזשאנט לאמב, איז אנ'אלטער ליבעראל און איז געווארען א מיטגליד אין דער לייבור-פארטיי ערשט מיט איבער א יאהר צוריק און האט טאקע באלד נאכדעם בעקומען דעם טיטעל לארד.

האט דער לארד ארויסגעשיקט א בריף צו אלע געוועזענע לייבור-מיניסטארען און אנגעזעהענע טוער אין דער לייבור-פארטיי, אין וועלכען ער בעדויערט שטארק דעם ברוך, וואס איז פארגעקומען צווישען „לעבענסלענגליכע קאלעגען", און פאדערט דרינגליך און אגיטירט שטארק פאר א באלדיגען שלום.

קליפארד אלען, ווידער א יונגערמאן פון קנאפע פערציג, איז אלעמען געווען א לינקער סאציאליסט. ער איז דאס געווען דער שאפער פון לאזונג „סאציאליזם אין אונזער צייט".

ארבייט קליפארד אלען אויף אלע פלים און מיט זיין רעדנער-טאלאנט סטארעט ער זיך צו בעווייזען, אז אלץ, וואס מאקדאנאלד האט געטון, איז געווען „מיט די בעסטע אבזיכטען פאר דער לייבור-פארטיי און אלץ גוטער סאציאליסט".

פלוצלונג איז אבער, צו אלעמענ'ס דערשטוינונג, קליפארד אלען געקרוינט געווארען מיט דעם טיטעל לארד. ער איז איינגעשלאסען געווארען אין די נייעיאהר מתנות, וועלכע דער קעניג — לייען מאקדאנאלד — האט צעטיילט.

קאן שוין איצט לארד קליפארד נים פארטרעטען די דאזיגע שדכנות-מיסיע צווישען מאקדאנאלד'ן און דער לייבור פארטיי. כחנת, וואס מר. קליפארד אלען האט געקענט טון קאן נישט טון לארד קליפארד אלען...

מידעלטאן — מאקדאנאלד'ס שלום-אגענט

די ארבייט פון ברענגען צו א שלום צווישען מאקדאנאלד'ן און זיינע אלטע קאלעגען אין דער לייבור-פארטיי געהט אבער ווייטער אן און נאך מיט מעהר אימפעט. אין דער ארבייט האבען זיך איצט אריינגעווארפען נאך אנדערע פערזאנען פון גרויסען איינפלוס אין דער לייבור-פארטיי, בראש פון וועלכע עס שטעהט נישט קיין אנדערער ווי דער פאקטישער סעקרעטאר פון דער פארטיי און רעכטע האנד פון ארטור הענדערסאנ'ען מר. דזש. ס. מידעלטאן.

ה' מידעלטאן מיט זיין גרופע ארבייטען מעשים, אז נישט נאר זאל מאקדאנאלד צוריק אריינגענומען ווערען, נאר ער זאל טאקע צוריק ווערען דער פיהרער פון דער פארטיי. און זיי זוכען צו בעווייזען, אז מאקדאנאלד איז דער זעלבער סאציאליסט, וואס געווען, און ער זוכט נאר די גאנצקייט פון דער לייבור-פארטיי. א סימן — אז ער דערלאזט נישט דאס גרינדען פון א נייער „נאציאנאלער" לייבור-פארטיי, וואס עס סטראשען צו טון די אפגעשפאלטענע לייבוריסטען, וואס זענען אוועק מיט מאקדאנאלד'ן.

עס איז אויך א סברה, אז א בעדייטענדע מחה-היים פון געוועזענעם קאבינעט, ציזאמען מיט הענדערסאנ'ען, געוועזענער אויסערן-מיניסטער, און קליינס'ן, געוועזענער אינערן-מיניסטער זענען פאר צוריק אריינעמען מאקדאנאלד'ן אין דער פארטיי, אבער זיי זענען שטארק געגען א שלום מיט טאמאס'ן און סנאודען'ען.

אט די אקציע פון די רודפי שלום מיט די בוגדים פון דער לייבור-פארטיי האט ארויסגערופען א גרויסע אנטי מאקדאנאלד-אקציע פון די אנדערע געוועזענע מיניסטארען, ווי לארד פאספילד, ארטור גרינוואוד, מאריסאן און אנדערע. זייער לאזונג איז — קיין שלום מיט פעררעטער!

וואס לארד פאספילד זאגט

אין א מאמר, וועלכען לארד פאספילד האט פערעפענטליכט אין דעם „פאליטיקאל קוואטערלי" שרייבט ער אזוי וועגען מאקדאנאלד'ן:

„דער פרעמיער איז קיינמאל נישט געווען אין דער שטימונג און האט נים געהאט דעם חשק ארויסצוווייזען וועלכע עס איז פריינטליכקייט צו זיינע פארטיי-חברים. אדער אפילו צו זיינע קאלעגען-מיניסטארען, וואס וואלט אזוי פיל געהאלפען צו פערמיידען רייבונגען און שאפען דעם גייסט פון אייניגקייט.

„אלץ מעהר און מעהר האט מר מאקדאנאלד געזוכט צו פערברענגען זיין ביסעל פרייע צייט אין אזא געזעלשאפט, וואו ער האט זיך קענטיג געפיהלט בעסער, איידער מיט זיינע קאלעגען.

„דער פרעמיער — לייגט צו לארד פאספילד — היט אנגעהויבען צו האלטען טיילען פון דער לייבור-פארטיי מיט אזא ביטערן האס, וועלכעס עס איז עלין נישט געווען בכוח צו בהאלטען".

דערצעהלענדיג וועגען די פאסירונגען, וועלכע האבען געבראכט צו מאקדאנאלד'ס רעזיגנאציע אלס פרעמיער, שרייבט לארד פאספילד: „מיר ווייסען נאר, אז ער איז געקומען דעמאלט צו דעם לעצטען לייבור-מיטינג און האט אויסגעפלאצט די נייעס צו זיינע דערשטוינטע קאלעגען, אז ער האט ערשט „געקושט דעם קעניג'ס הענד" אלס דער פרעמיער פון א נאציאנאלער רעגירונג".

אין אנדערע ווערטער הייסט עס אז ער איז דעמאלט אוועק צום קעניג אלס ארבייטער-פרעמיער און איז צוריקגעקומען אלס פרעמיער פון א „נאציאנאלער" רעגירונג...

דער הויפט-קאמף פאר און געגען שלום מיט מאקדאנאלד'ן וועט זיך ערשט אבער אנהויבען גאר אינגיכען, ווען די לייבור וואל-דיסטריקטען וועלען קלויבען זייערע קאנדידאטען פאר'ן פארלאמענט. די געגנער פון שלום פאדערן, אז יעדער קאנדידאט זאל זיך מוזען מתחייב זיין צו קעמפען געגען מאקדאנאלד'ן.

א קריגס-שיף, אהן א לעבעדיגע מענשען, פיהרט דורך מלחמה-מאנעווערס דורך ראדיא

א מערקווירדיגער עקספערימענט אין די וואסערן ארום דײטשלאנד

נישט לאנג צוריק איז אויף די וואסערן ארום דײטשלאנד דורכגעפיהרט געווארען אנ'עקספערימענט, וואס האט צו זיך קיין גלויבען נישט אין דער גאנצער געזעלשאפט.

אייגענטליך זענען ענליכע עקספערימענטען פריהער אויך דורכגעפיהרט געווארען. עס איז נישט געקומען מיט אמאל. פריהערדיגע אויסשטעלונגען האבען פאר דעם א בארען צוגעגרייט, אבער קיינמאל פריהער איז עס נישט דורכגעפיהרט געווארען מיט אזא פינקטליכקייט און פולקאמענקייט, ווי היינטיגעס מאל.

דער עקספערימענט איז בעשטאנען אט אין וואס:

ערגיץ אויפ'ן ים איז געגאנגען א קריגס-שיף. צווישענדיג איז זי געגאנגען מיט פולער קראפט, צווישענדיג האט זי איהר שנעלקייט פערקלענערט, צווישענדיג האט זי זיך אונגעהאלטען, אפגעשטעלט און צווישענדיג האט זי זיך פערקערעוועט א צא זייט. פון צייט צו צייט האבען איהרע קאנאנען געשאסען, אדער זי האט ארויסגעלאזען דורך ראדיא א „עס-או-עס", אדער א רוף נאך הילף, אדער ארויסגעלאזען א „סמאוק-סקרין", ד. ה. א פארהאנג פון רויך, וואס האט זי פערשטעלט פון שונא'ס אויגען. און בכלל האט זיך אט די קריגס-שיף אויפגעפיהרט אזוי ווי א קריגס-שיף פיהרט זיך געוועהנליך אויף ביי מילטערישע מאנעווערס אויפ'ן ים. און אויף אט דער קריגס-שיף איז קיין איין לעבעדיגער מענש נישט געווען, אלע איהרע מאניפולאציעס האט זי דורכגעפיהרט לויט בעפעהלען, וואס זענען געקומען דורך ראדיא פון אנ'אנדער קריגס-שיף, וואס האט זיך געפינען צעהנדליגער מיילען ווייטער.

פאר'ן צוועק פון אט די עקספערימענטען האט מען בענוצט די אלטע און פעראלטערטע קריגס-שיף, די „זאהרינגען". די קאנאנען האט מען פון איהר אראפגענומען און איבערגעשמאלצען און אנשטאט אויף זייער ארט האט מען אוועקגעשטעלט הילצערנע קאנאנען, כדי פון דערווייטענס, ווען מען קוקט דורך די פעלדשטעקער, זאל מען מיינען, אז סע זענען „קאנאנען". אויף דער „זאהרינגען" האט זיך געפינען א סיסטעם פון ראדיא-אפאראטען, וואס האבען אויפגענומען די בעפעהלען פון א צווייטער קריגס-שיף און די אלע בעפעהלען דורכגעפיהרט מיט דער מעכאנישער פינקטליכקייט פון אנ'אויטאמאט.

און אויף דער צווייטער קריגס-שיף, וואס האט זיך געפונען צעהנדליגער מיילען ווייטער, איז געזעסען א קאמאנדיר און ראדיא-מעכאניקער. דער קאמאנדיר גיט א בעפעהל, און דער מעכאניקער גיט א דריק א קנעפעל, און באלד הויבט די „זאהרינגען" געהן פאראויס מיט איהר פולער שנעלקייט. דער קאמאנדיר גיט א צווייטען בעפעהל, דער מעכאניקער דריקט א צווייטען קנעפעל, און די „קאנאנען" אויף דער „זאהרינגען" הויבען אן צו שיסען. קיין קאנאנען זענען דארטען נישטא, און זיי שיסען נישט; אבער צוגעגרייטער אויפרייס-מאטעריאל עקספלאדירט דארטען אויף אזא אופן, אז פון דערווייטענס זעהט עס אויס, ווי קאנאנען זאלען דארט ווירקליך שיסען, אי די אילוזיע איז א פולקאמענע.

דער קאמאנדיר פון דער צווייטער קריגס-שיף גיט ארויס איין בעפעהל נאכ'ן אנדערען, און דער מעכאניקער דריקט קנעפלעך, אדער הענטלעך. אין דעם מאמענט פערשפרייטען זיך פון איהרע אפאראטען ראדיא-כוואליעס פון פערשידענער לענג. יעדע לענג פון כוואליעס בעזונדער בעאיינפלוסט אנ'אנדער אפאראט אויף דער „זאהרינגען". און א אנדער פארם פון מעטונקעט קומט דארט פאר: אדער זי געהט, אדער זי שטעהט, אדער זי פערקירעוועט זיך, אדער זי לאזט ארויס א פארהאנג פון רויך.

אט דער פארהאנג פון רויך איז אויך אנ'אינטערעסאנטע נייאיקייט. אנגעהויבען האט עס זיך גאר אין דער צייט פון דער לעצטער וועלט-מלחמה. כדי צו פערשטעלען דעם אייגענעם פלאט פון דעם שונא'ס אויגען, האט מען ארויסגעשיקט א „פערנעבלער" — אזא קליין און שנעלע קריגס-שיף — און זי האט ארויסגעלאזען פון איהרע קוימענס א געדיכטען רויך. — ווייל אין איהרע אויווענס האט מען אריינגעשאטען א געוויסען כעמישען מאטעריאל, — און אט דער רויך האט ווי מיט א פארהאנג פערשטעלט דעם גאנצען פלאט און דער שונא האט זיך נישט געקאנט צולעווען. און ביז דער רויך איז אריבער, האבען זיך די קריגס-שיפען דערווייל געקאנט איבערשטעלען אין מעהר גינסטיגע פאזיציעס. אדער אינגאנצען ענטלויפען. אבער דא, אין דעם פאל פון דער „זאהרינגען", האט זי אליין בעשאפען ארום זיך א פארהאנג פון רויך, וואס האט איהר געגעבען מעהר שאנסען, אויסצומיידען די אטאקע פון פיינדליכע קאנאנען.

ענליכע עקספערימענטען זענען אויך דורכגעפיהרט געווארען אין אמעריקא און איבערהויפט אין ענגלאנד. אבער דער דײטשער עקספערימענט איז געווען דער בריליאנטסטער, אלזייטיגסטער אין דער פולקאמענסטער. נישט דערפאר, ווייל טעכניש שטעהט זי העכער ווי די אנדערע לענדער — טעכניש שטעהט דײטשלאנד איצט נישט העכער, ווי אמעריקא — נאר ווייל דאס איז געווען א ווייטערע שטופע פון ענטוויקלונג פון די פריהערדיגע עקספערימענטען.

די בעדייטונג פון אט די אלע עקספערימענטען און דערגרייכונגען פאר מיליטערישע צוועקען זענען אומגעהייער גרויס. אנווענדענדיג אזעלכע קריגס-שיפען אהן א לעבעדיגען נפש אויף זיי, קאן מען אין דער צוקונפטיגער מלחמה זיין זעהר פערפיהרעריש פאר'ן שונא. דער שונא וועט נישט וויסען, מיט וועמען ער האט צו טון: מיט א געפאהרליכען געגנער, וואס קאן שיסען צוריק, אדער מיט אנ'אונשעדליכער שיף. וועט ער צושפליטערן זיינע כחות. דאס הייסט, אז דער שונא וועט זיך מוזען בעווארענען מיט א גרעסערן פלאט און בויען מעהר קריגס-שיפען. די געלעגענהייטען, וואס ליגען אין דער מעגליכקייט צו שיקען קריגס-שיפען דורך ראדיא, זענען אומבעגרענעצטע, און ציזאמען זענען זיי נישט קיין ערמוטיגענדער פאקטאר צו פערקלענערן די פלאטען אדער פארבערייטונגען צו מלחמות.

די יאפאנער פיהרען זייערע קריגס-אפעראציעס אין הסכם מיט געוויסע כינעזישע פארטייען

א געהיימער יאפאניש-רוסישער אפמאך? — לאנדאן אינטערעסירט זיך נישט מיט דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ.

דער בעוואוסטער ענגלישער פובליציסט אאגור פערעפענטליכט אין דער פוילישער פרעסע אנ'אינטערעסאנטען בריף פון לאנדאן, אין וועלכען ער גיט איבער די שטימונגען און די שטעלונג פון דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג צו אלע פראבלעמען, וואס שטעהן איצט אויף דער טאג-ארדנונג פון דער וועלט-פאליטיק.

די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ האט אין לאנדאן נישט ארויסגערופען קיין שום בעגײסטערונג. קיין איין ענגלישער ציישריפט האט אפילו נישט געפונען פאר נויטיג צו ווידמען די דאזיגע קאנפערענץ א לייט-ארטיקעל.

דער דאזיגער שוואכער אינטערעס צו דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ ערקלערט זיך מיט דעם שווערען קלאפ, וואס עס האט בעקומען דער פרעסטיזש פון פעלקער-בונד צוליב די געשעהענישען אין כינא". ס'איז אבער פאראן נאך אנ'אנדער סיבה פארוואס די ענגלענדער זעהען גלייכגילטיג צו דער געגענווארטיגער קאנפערענץ: „ענגלאנד איז איצט פערנומען מיט א רעפארם, וואס וועט ענדערן איהר עקאנאמישען רעזשים.

„דער פראיעקט פון צאל-טאריף, וועלכען די רעגירונג האט פארגעלעגט דעם פארלאמענט, מאכט אויף איינמאל א סוף פון דעם פרינציפ פון פרייען האנדעל, וואס האט אין משך פון 70 יאהר געמאכט פון גרויס-בריטאניען א גן-עדן פאר די אימפארטערען.

דער פרייער האנדעל געהער שוין איצט צו דער פערגאנגענהייט. מ'דארף איהם שוין מיט פערגעסען. א כוואליע פון נאציאנאליזם האט ארומגעכאפט גאנץ ענגלאנד. דער דאזיגער פראטעקציאניסטישער און אימפעריאליסטישער נאציאנאליזם איז געבוירען געווארען אויף יענער נויטווענדיגקייט צו פערטיידיגען דעם קיום פון דער שטארק בעפעלקערטער אינזעל געגען דער אויסלענדישער קאנקורענץ".

וואס שייך ענגלאנד'ס שטעלונג צו די געשעהענישען אין כינא פארמולירט זי אאגור אויף אזא אופן: לאנדאן וויל נישט זעהען קיין טרייבונגען אין אנ'אקטיווער אינטערווענץ אין דער פראגע. ענגלאנד האט נים ברעה צו נעמען אויף זיך די ראלע פון אנ'אפיטראפס איבער די כינעזער. איבערדעם טאקי, געהט די גאנצע דיפלאמאטישע אקציע פון די ענגלענדער אין דער ריכטונג, אז די קריגס-אפעראציעס זאלען דערווייטערט ווערען פון דער אינטערנאציאנאלער קאנצעסיע אין שאנכיי.

„א חוץ דעם הערט מען אפט אין לאנדאן, אז די אמת'ע לאגע אין כינא איז להלוטין אנדערש. ווי זי ווערט געשילדערט אין דער פרעסע.

אזוי, למשל, איז פארהאן א מיינונג, אז די יאפאנישע קריגס-אפעראציעס זענען אונטערגענומען געווארען נאך א פערשטענדיגונג מיט געוויסע פאליטישע גרופען אין כינא. ס'איז בעוואוסט, אז די קאנטאנער רעגירונג האט געוויסע סימפאטיעס אין טאקיא; די דאזיגע רעגירונג פיהרט א קאנקורענץ-קאמף מיט דער צענטראלער נאנקינער רעגירונג. מ'איז דעריבער כלל נישט אויסגעשלאסען, אז די געוואלדיגע אקציע אין שאנכיי איז אונטערגענומען געווארען, כדי אפצושוואכען די רעגירונג פון נאנקין און צו דערלייכטערן קאנטאן צו ווערען די הויפט-רעגירונג פון כינא. די פאליטיק פון די מענשען פון מזרח געהט אפט אויף אזעלכע קרומע וועגען, אז מ'דארף זיך האלטען אויף דער וואך, כדי נישט ארייננצופאלען אין א פאלאפק.

„די ענגלישע פאליטיק וויל אויך געפינען אנ'ענטפער אויף די סודות'פולע פערהאלטונג פון מאסקווא. די סאוויעטישע רעגירונג האט מיט א זעלטענער רוהיגקייט אויפגענומען דעם מארש פון יאפאנישען מיליטער אין כארבין. צי האט יאפאן געשלאסען א געהיימען אפמאך מיט די סאוויעטען, וואס איז די אייראפעאישע מלוכות נישט בעקאנט?"

אונטערגעהענדיג צו דער אינגערליכער ענגלישער פאליטיק, שרייבט דער דערמאנטער ענגלישער פובליציסט, אז אין די פאליטישע קרייזען פון לאנדאן רעדט מען איצט גאנץ שטארק דערפון, אז מאקדאנאלד מוז ווערען א קאנסערוואטיסט. ס'איז א פאקט, אז מאקדאנאלד, אויב ער וויל נאך בלייבען א געוויסע צייט ביים מלוכה-רודער, מוז זיך אידענטיפיצירען מיט'ן פראגראם פון די קאנסערוואטיסטען".

—8—

לאדז
9. פעבר. 1932
זון אויפגאנג 7.37
זון אונטערגאנג 4.09
דינסטאג
ב'
אדר תרצ"ב
פ' משפטים

טאג-כראניק

נאמען-רעזשורען אין די אפטייקען

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: י. קאפראויטשי (נאויאטקאווסקא 15), ב. טראקאיידא-(בושעווסקי 56) י. ראזענבלום (צעגעלניאנא 12), מ. בארטאשעוויטשי (פעטריקאווער 95), י. קליפס. (קאנטנא 54), ל. משינסקי (זשגאירסקא 59).

ווער מעג דורכפירען וואסער-ליימונג אין די הייזער?

(§) די וואיעוואדזטווא האט אונפארמירט דעם מאגיסטראט וועגען די רעכט דורכצופירען אין די וואוין-הייזער וואסער-ליימונג און זיי אנשליסען אין דער קאנאליזאציע-נעץ. ארורכצופירען די דערמאנטע ארבעטען מוז מען 1) צו שטעלען אין דער בוי-אפטיילונג א געהעריגען פלאן צו בעשטעטיגען, 2) אנפירען מיט דער ארבעט קאנען נאר אזעלכע, וואס זענען דערצו בעפולמעכטיגט.

מוטער-מערדער פאר'ן געריכט

עפילאג פון בלוטיגען אנפאל אויף זשגאווסקא 20

(§) ווי די לעזער געדענקען נאך מסתמא, האט דער 30-יעהריגער אנטאני יאנקאווסקי דעם 9. נאוועמבער אויסגעפירט א בלוטיגען אנפאל אויף זיין אייגענער מאמען, אויף זשגאווסקא נאס 20.

יאנקאווסקי איז א בעקאנטער שכור און אזאנטורניק און צוליב זיינע לאבו-זעוואטע דרכים האט איהם דאס ווייב געשוקט צו אלע טייוועל און ער האט געמוזט אנקומען צום חסד פון זיין אל-טער 74-יעהריגער מוטער, וואס דער-נעהרט זיך פון א ביידעל מיט נרינצייג אויף לעאנארד פלאץ. די מוטער האט דעם מיינערען תכשיט אוהרען ארייננע-נומען צו זיך און איהם געגעבען צו עסען און א געלעגער, קיין געלד אויף בראנפען האט זי איהם אבער נישט גע-וואלט געבען.

צוליב דעם האט ער זיך מיט דער מו-טער אפט געקריגט. דעם 8. נאוועמבער, ווייסענדיג, אז די מוטער פארמאגט א פאר זלאטעס, האט ער זיך אויף איהר געווארפען מיט א האק און איהר גע-שפאלטען דעם קאפ. און שפעטער האט די אלטע נאך בעוויזען ארויסצורעדען איין ווארט: דער זוהן.

מען האט דעם מוטער-מערדער שפע-טער געפינען א שכור'ן וואלגערן זיך אין א רינשטאק אין זדונסקא וואליא.

דער מוטער-מערדער האט אין תהלת געוואלט געשטעלט ווערען פאר א שטאנד-געריכט, שפעטער איז דאך בעשלאסען געווארען איהם צו שטעלען פאר א געוועהנליך געריכט. זיין פראצעס איז בע-שטימט געווארען אויפ'ן 24. ה.ח.

—§—

15 יעהריגער שיסט זיין 7 יעהריגען ברודער.

דער יונגער ברודער-מערדער רעסטירט.

אנדזשעי פאלטאנסקי פון דארף אי-זאבעלין איז צוזאמען מיט זיין ווייב אוועק קיין לענטשיץ אויפ'ן יאהר-מארק. אויבערלאזענדיג אין דער היים דעם 15-יעהריגען יאן און דעם 7-יעהריגען סטע-פאן. שפילענדיג זיך, איז יאן ארויפגע-קראכען אויף דער שאנק און האט דא-רט געפינען דעם פאטער'ס א רעוואלווער. און וועלכען ס'האט זיך געפונען א קויל. ער האט א קוועטש געטין ביים צינגעל און דער רעוואלווער האט אויסגעשאסען, אוועקלייגענדיג סטעפאנ'ען טויט אויפ'ן ארט.

דערזעהענדיג, וואס ער האט אפגעטון, איז ער ארויס פון שטוב און אלארמירט די שכנים. די לעצטע האבען ארויסגע-רופען א דאקטאר. יעדע הילף איז שוין אבער געווען אומזיסט.

פאליציי האט דעם יונגען מערדער ארעסטירט, ביז אויבער דער אויספאר-שונג. דער פאטער איז צוגעצויגען גע-ווארען צו פעראנטווארטליכקייט פאר האלטען אונלעגאל געוועהר.

—§—

69 יעהריגער יוד געפאלען אין גאס פאר הונגער

(§) פאר'ן הויז אויף פעטריקאווער 66 איז אוועקגעפאלען אין חלשות דער 69-יעהריגער משה קאיפמאן (בערעק יא-סעלעוויטש גאס 5). אין אנ'אפנעשוואכ-טען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט גע-ווארען אין שטאטישען זאמעל-הויז.

געהיימניספולער מארד אויף וואלבארסקא 31

דער מיירדער זאל זיין א ברודער פון ערמארדעטע

(§) ווי מיר האבען בשעתו מיטגע-טיילט, איז דעם 15. יאנואר ה.י. דער-שאסען געווארען אויף וואלבארסקא גאס דער 19-יעהריגער מאיר גאלדבערג פון וואלבארסקא 37. גאלדבערג איז שפע-טער געשטארבען אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל פון א בלוט-פערגיסטונג.

נאך א לאנגער חקירה ודרישה האט די פאליציי פעסטגעשטעלט, אז דער מערדער איז נישט קיין אנדערער, ווי דער ברודער פון ערמארדעטען, דער 21-יעהריגער הערש, וועלכער האט אין דער שולד זיך נישט מודה געווען, אבער גע-גען וועלכען עס האבען עדות געזאגט עט-ליכע פערזאן, איינגעפינענדיג נאך איהם אלס דעם מערדער פון זיין ברודער.

הערש גאלדבערג איז צוליב דעם ארעסטירט געווארען. ווייטערע פרטים קאנען מיר צוליב'ן גאנג פון דער אויס-פארשונג לעת-עתה נישט מיטטיילען.

צוויי מזיקים אויף אויסשניידען שויפענסטער

ארייגעפאקט הינטער די קראטעס

(§) די פאליציי האט נעכטען ארעס-טירט די פערזאנען איגנאץ קיוואל-סקי און עדמונד בעדנארסקי. ביידע אהן שטענדיגע וואוי-ארט, אויף יועל-בע עס איז פארהאן א חשד, אז זיי האבען לעצטענס מעהרערע מאל אויס-געשויטען די שויפענסטער אין א רייהע געשעפטען.

גאנץ לאנגן בער אין כגינע און ראקאטשין און אויסגעליידיגט די געשעפטען.

ביידע חברה-לייט זענען איינגעזעצט געווארען אין תפיסה.

די ווייטערע אויספארשונג איז אין גאנג.

נישט געוואלט איבערפיהרען „נא גאפע“

האבען זיי ביי איהם ארויסגענומען די קישקעס

(§) אויפ'ן באהן-ארבייטער יאן סמא-לאק אין ראקיטשין זענען נעכטען אנ-געפאלען עטליכע פערשוינען און ה"י-בען איהם צישטאכען מיט מעסערס אויף אזא שרעקליכען אופן, אז די קישקעס זענען ביי איהם ארויסגענומען געווארען.

אין א דראהענדען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

אין רעזולטאט פון דער פאליציאי-שער אויספארשונג זענען ארעסטירט געווארען אנטאני ביאלטשאק און סטע-פאן קאוואלטשיק ביידע פון ראקיטשין.

ביידע חברה-לייט האבען געוואלט פאהרען „נא גאפע“ קיין טשענסטאכאוו. סמאלאק האט זיי נישט געוואלט מיטנע-מען, און זיי איבערגעגעבען אין רשות פון פאליציי. און אט דערפאר האבען זיי זיך אין איהם נוקם געווען אויף אזא גרויזאמען אופן.

Cukierki KANDYS
krzepią przy pracy.

ווילדקייט!

אונמערגעהאקט 15 יונגע בוים לעדער אויף סרעבזשינסקא גאס

(§) אויף דער סרעבזשינסקא גאס האט מען נעכטען ביינאכט מיט העק אונטערגעהאקט 15 בוימלעך, וואס זע-נען פערזעצט געווארען דורך דער פלאנטאציע-אפטיילונג.

אראפגענב'ט א פעקל סחורה פון א אויטא

(א) אויף דער אויטאבוס-סטאציע אויף אגר. דאווא 9 №9 האט מען פון א אויטאבוס ארויסגעצויגען א פעקל סחורה פאר 900 זל. וואס האט געהערט יצחק גרינבוים'ן פון קאנין.

פאביאניץ אהו פלייש

(א) זייט עטליכע טעג דויערט דער סכסוך צווישען די פליישער מיט דער פערוואלטונג פון פאביאניצער שעכט-הויז, וואס האט נעהעכערט דעם אפ-צאהל פאר געשאכטענע בהמות. די נעכטיגע קאנפערענץ אין מאגיסטראט האט צו קיין אויסגלייך נישט גע-בראכט.

פייערליכע ערעפנונג

פון 1-טן יוד. ביר-האלע-בעזיצער-פעראיין

שבת צונאכט איז אין זאל אויף פא-לודניאווא 10 פארגעקומען די פייער-ליכע ערעפנונג פון 1-טן יודישען ביר-האלע-בעזיצער-פעראיין אין לאדז.

געעפענט האט דער גרינדער און איניציאטאר פרעזעס ה' יעקב רייכמאן, וועלכער גיט איבער די ענטשטעהונג און די שווערע חבלי לידה פון פעראיין.

פרעזעס באראוויטש בעגריסט אין נאמען פון פוילישן ביר-שענקער-פער-איין אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווא. ער ערקלערט, אז איהם פרעהט זעהר צו זעהען איצט די יודישע קאלעגען אין אנ'אייגען ווינקעל אין אנ'אייגע-נער יודישער היים. ער רופט די יודי-שע קאלעגען צו אחדות, און דאס וועט געבען מוט און כוח צו א ווייטערע פרוכטבארער און אינטענסיווער אר-בייט.

די באנד שניידט איבער דירעקטאר שולץ פון אנשטאדט'ס ברויערי, דער-ביי האלט ער א קורצע בעגריסונג. דירעקטאר פון „אקאטשים" ה' קא-טשעווסקי שניידט איבער די באנד פון גאלדענעם-בוך.

עס בעגריסען נאך די ה"ה קארא. דירעקטאר מילער (גוסטאוו קייליך) לאווי-ניק קאזאנאווסקי (קליינהענדלער-פער-באנד ביי דער פאלקס-פארטיי) און אנדערע.

דאס איינשרייבען אין „גאלדענעם בוך" געהט צו זעהר לעבהאפט, דער-ביי איז געשפענדעט געווארען א סומע פון בערך טויזענד זל.

נאך דעם אפיציעלען טייל האט דער עולם פערבראכט ביי די פיין-גע-דעקטע טישען ביז'ן גרויסען פריהמארגען.

די לאגע אויפ'ן גארן-מארק

פאר'ן אנהויב פון זומער-סעזאן

(§) אויפ'ן גארן-מארק האט זיך אין דער לעצטער וואך נעלאזט פיהלען א געוויסע אויפלעבונג, און שפילות מיט די הכנות צום זומער-סעזאן.

די געשטאלטונג פון די גארן-פרייזען אין דער נאהנטער צוקונפט איז אפהענ-גיג פון פערבראויך. אויב דער פער-בראויך וועט שטייגען, וועט נאטירליך דער גארן מייערער ווערען, בעזונדערס דערפאר, וואס די פאבריקאנטען האבען, יעלען די פטור ווערען פון די זאפאסען, פער-קויפט דעם גארן צו בילינגע פרייזען.

דערווייל ווערט אין די שפינערייען קיין סך נישט געארבייט, ווייל די פאב-ריקאנטען האבען מורא אריינצוברענגען געלד, וואס איז אויצט אזוי טייער, אין די סחורות.

ערהנליך צו דער לאגע פון גארן-מארק איז אויך די לאגע אויפ'ן זייד-גארן-מארק.

פון ספארט-לעבען

באקס

„בר-כוכבא" בעזיגט „קרושענדער"

1:5

(3) שבת האבען געקעמפט די באק-סער פון „בר-כוכבא" אין פאביאניץ מיט דעם דארטיגען „קרושענדער".

די יודישע באקסער האבען אפגע-האלטען א שעהנעם נצחון.

שימשעוויטש (בר-כוכבא) האט נאך א גלייכען קאמף רעמיזירט מיט ווארמי-קאווסקי.

דער צווייטער קאמף צווישען ביא-ליסטאק (בר-כוכבא) און כאינאצקי (קרו-שענדער) האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון דורך קנאק-אאוט פון יודישען באקסער.

אין לעצטען קאמף האט דער יונגער יודישער באקסער ווידאווינסקי בעזיגט הויך אויף פונקטען האציק פון „קרו-שענדער".

„ירדן (ווארשא) — „ב. ק. ס. (שלעזיען) 5:11

שבת איז פארגעקומען אנ'אינטערע-סאנטער קאמף צווישען דער יודישער מאנשאפט „ירדן" (ווארשא) און וויצע-מייסטער פון פוילען „ב. ק. ס." דער קאמף האט זיך פערענדיגט מיט א גרוי-סען נצחון פון דער יודישער מאנשאפט.

אינסטרוקטארען-קורס פאר פרויען

לאדזער „מכבי" ארדענט איין א אינ-סטרוקטארען-קורס פאר פרויען, וועלכער וועט דויערן 2 וואכען (פון 23 מערץ ביז'ן 5 אפריל).

גענויע אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון „מכבי" (גדאנסקא 40).

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „מכבי"

דעם 20 פעברואר קומט פאר די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון היגען „מכבי".

„מכביאדע"

דעם 14 פעברואר קומט פאר אין ווארשא א קאנפערענץ פון „מכבי" וועלט-פערבאנד מיט'ן אנטייל פון די ספארט-קאפיטאנען. עס וועט בעטראכט ווערען די ארגאניזאציאנס-פראגע פון דער „מכביאדע". פון לאדז וועלען אין דער קאנפערענץ אנטייל נעמען ד"ר זילבערשטראם, וויינבערג, צווייליך און א פערשטעהער פון „הכח".

ד"ר מירזשינסקי אנגעקלאגט

אין גאטעס לעסטערונג.

אינטערעסאנטער פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט.

(§) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק פון לאדזער קרייז-געריכט איז געזעסען דער הויפט-דאקטאר פון שפיטאל אויפ'ן נאמען „מאריא מאגדאלענא" אין דער וויי-צע-פרעזעס פון דער געזעלשאפט „לא-קאמאר", ד"ר זדזשיסלאוו מירזשינסקי.

ער איז אנגעקלאגט געווארען אין גאטעס-לעסטערונג צוליב דער בראשיר, וואס ער האט פערעפענטליכט א.ג. „ווי אזוי האט דער מענש זיך געשאפען א גאט".

דער אנגעקלאגטער האט אין דער שולד זיך נישט מודה געווען, ערקלע-רענדיג, אז ער איז נישט אויסען געווען קיין גאטעס-לעסטערונג, נאר בעטראכט די פראגע פון רעין-וויסענשאפטליכען שטאנדפונקט.

די בראשור איז בשעתו קאנפיסקירט געווארען, אבער פאר דער קאנפיסקאציע האט דער אויטאר נאך בעוויזען 5 טויזענד עקזעמפלארען צו פערשיקען א הובשען טייל פון דער אויפלאגע קיין בערלין, פויזען, דאנציג א.א. צו די דארטיגע פרייהענקער-פער-איינען.

צוליב דעם, וואס דער הויפט-עדות, דער מעאלאג סמעפאן משעפאנאווסקי, האט זיך אין געריכט נישט צוגעשטעלט, איז דער פראצעס אויפ'ן פארשלאג פון פערטיידיגער אפגעלעגט געווארען.

—§—

ביי גאל, נירען און גאל-שטיין-קראנקען, ווי אויך ביי גיכט סאלען-ליידען רעגעלט דער געברויך פון נאטירליכען Franciszka Józefa ביטער-וואסער. צו בעקומען אין אלע אפטייקן און אפטייק-סקלאדען.

דריי מאל אראפגענומען פון תליה

אין די תפיסות פון משטקא און אין רעוו-טריבונאל

משה גליקין

דער טויט לויערט צום דריטען מאהל

א בוימער געפידל פון אהנמאכט א ז יאוש איז מיר בעפאלען בשעת פוסא-רעווסקי איז צו מיר געקומען מיט דער ראזינגער ידיעה.

אויסציהאלטען אזא מלחמה, ראווי צו זיין איבערצולעבען אזוינע צוויי נסים און אומצוקומען צוליב אזא נאריש-קייט!...

דער איינציגער אויסוועג איז געווען פרובירען אפצוהאלטען דעם אומקום פון די געשעהעניששען, לאזען זיך אפצו-זיהלען. אין יעדען געריכט קומט אוים אמאל אנצוקומען צו דעם מיטעל...

גאר אונגערוואוזט האט זיך אבער דער ענין פון זיך אליין פערצויגען — עס זע-נען בטעט מיט אמאל קראנק געווארען אויף פלעק-טיפוס די „פרערגיביוסט" לעוו קראינער און גלוקין...

איבערצוטראגען א טיפוס אין די בע-רינגונגען פון די רעמאלטונגע סאוויעטי-שע טורמעס — און און גליקינ'ס יאה-רען — איז אפיקטיוו געווען גארנישט מען לעבעדיג זאר.

גרויס איז געווען די צאהל מענשען, ועמען עס האט אומגעבראכט דער טשע-קיסטישער רעוואלווער; עס איז אבער קיין ספק נישט, אז נאך א גרעסערע צאהל האבען פערניכטעט די אנשטע-קענדע עפידעמיעס אין די סאוויעטישע טורמעס.

פון יוסף טשערניכאוו

גליקין האט בעוויזען איבערצוקומען דעם פלעק-טיפוס. ער איז געזונד גע-ווארען.

געזונד געווארען זענען אויך גליקינ'ס ביידע פערפאלגער. ווי אנגעזעהענע קא-מוניסטען, זענען זיי אבער ביידע גלייך אוועקגעפאהרען קיין קרים, זיך דארט צו ערהאלען.

איך האב לייכטער אפגעעטעמט און בוילעכטוויז, אזוי ווי צופעליג, אנגעהויבען איינצוטענה'ן מיט די איינפלוסריי-כע מיטגלידער פון טריבונאל, אז גלי-קינ'ס שולד איז דאך איינגענטליך נישט אזוי גרויס.

אויף דעם, וואס האט פערלוירען די רעכט פון דעם מענשען, די רעכט אויף פערזענליכער פרייהייט, איז דאך אייגענטליך, נישט חל דער עול פון געוועהנליכע פליכטען... ער ווערט דאך פער-וואנדעלט אין א „געפאנגענער" פאר וועמען עס קאנען נאר טראגען אחריות די, וואס זענען געשטעלט געווארען איהם צו היטען...

בפרט נאך, אז ער האט אליין הינטער זיך צוריק צוגעמאכט די טויערען פון זיין איינגער תפיסה...

מען האט, ווי עס האט זיך מיר אויס-געוויזען, אין גרונד מיט מיר מספים גע-ווען. עס איז לייכטער צו ווירקען אויף מענשען, ווען עס רעדט זיך גלאט אזוי, ווען מען פאדערט נישט קיין דירעקטע תשובת

עס איז מיר נאך אליין נישט געווען קלאר, ווי אזוי מען וואלט געקאנט קאנ-קרעט דעם ענין ליקווידירען.

מען האט געראדפט האבען א סך מוט און גליקינ'ס פראגע אנצוגעמען א בע-שלוס. איינער גובערנוטריבונאל און זיין פארזיצער אולאינסקי איז שוין אזוי אויך לאנג חשוד געווען און ווייכהארציג-קייט.

דער אויפזעהער („משגיח על הפש-רות!") אין גוברעוטריבונאל איז אין יענער צייט געווען דער חבר מאקאר (ד"ר באטקין). עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט געווען, אז ער איז דערלעגירט געוואראן אין גוברעוטריבונאל, כדי „אויסצוגלייכען די ליניע" — צו פער-שטארקען און צו פערשארפען די רעפ-רעסיעס.

איינמאל, ווען איך בין געזעסען אין צימער פון די ריכטער אין געדולדיג גע-צויגען דעם פארים פון דער אנקלאגע פאר גליקינ'ען, איז פלוצלינג אריינגעקו-מען מאקאר.

ער האט זיך קענטיג געפינען אין א גוטער שטימונג.

אזוי ווי ער וואלט אונטערגעכאפט אונזער שמועס, האט ער זיך צו מיר גע-ווענדעט מיט א פראגע:

— אגו, חבר פראוואזאסטופניק, אג' וואס מאכט אצינד „אייער גליקין"?

און דעמאלט האט ער דאס האלב-פא-ראדאקסאל און האלב ערנסט ארויסגע-זאגט דעם געדאנק, אז ווען גליקין וואלט פערגומען רוסאח'ס פאסטען, וואלט דא-מען-רוסלאנד אצינד געהאט גאר אנ'אנ-דער אויסזעהן...

דער חבר מאקאר איז געווען אב'עקס-פאנסוועער און פיגלבלוטיגער מענש. די ראזונגע מיינונג מכח גלוקינ'ען איז מיר אויסגעקומען צו הערען נישט נאר פון איהם אליין.

איך האב אויסגענוצט דעם שעה-הכושר און פארוואלטונג מאקאר'ן דער-צעהלט, ווי אזוי מען פערפאלגט איצט גליקינ'ען צום דריטען מאל.

צו מאקאר איז פון מיר דערגאנגען די פרטים, האט ער זיך אויסגעלאכט.

— נארישקייטען — האט ער געזאגט — איז גליקין נישט אומגעקומען אין „זשערבאווע טריבונאל", וואלט געזעצט א מפשות איהם ווידער צו משפט'ען...

מעהר האט מען נישט געדארפט. מא-קאר'ס ערלויבניש צו ליקווידירען גלי-קינ'ס פראצעס איז אזוי ארום ארויסגע-קומען געווארען.

דאס איז געווען אין א פאר טעג ארום. עס איז ענרגולטונג בעוואוסט געווארען, אז אולאינסקי איז אפגערופען געווארען פון „גוברעוטריבונאל".

עלעגאנט זענען מיר ארומגעגאנגען אי-בער די קארידארען פון טריבונאל.

דא עהרליכע געפיהל פון סימפאטיע, וואס מענשען האבען און משך פון א לאנ-גער צייט געפיהלט איינע צו די אנדערע, האט געזובט אנ'אויסוועג.

צום ערשטען מאל זענען געקומען צום אויסדרוק ווערטער.

איך האב זיך אפגעשטעלט און מיט בקשה א קוק געטון אויף אולאינסקי'ן:

— אוואו פעטראוויטש, איך האב דאך צו אייך די לעצטע בעטע...

— גליקין? — האט מיט א פרעהלי-כען שמייכל אין די אויגען א פרעג געטון אולאינסקי — גוט. לאמיר געהן.

און צומער פון די ריכטער איז ביי א מיש געזעסען מאסלאוו און האט עפעס געשריבען.

— קאסטיא, — האט זיך צו איהם געווענדעט אולאינסקי — אט דער פראוו-זאסטופניק וויל מיך נאר אליין נישט אפלאזען פון טריבונאל. ער מאהנט נאך א רעזאלוציע, אז זיין גליקינ'ס ענין ווערט אנגעלירט. מיר האבען דאך מיט דיר שוין מכח דעם גערעדט. די גע-רעכנסט דאך מאקאר'ס מיינונג...

מיט זיין גרויסער האנד פון דעם שמיד האט אולאינסקי נישט גאר וויכער גע-האלטען די פעדער און מיט גרויסע גא-אונע אותיות צום לעצטען מאל אונטער-געשריבען זיין פאמיליע אונטער דעם רויטע ושטעמפעל פון „פרערגיברעווטרי-בונאל".

דאס איז פארגעקומען שבת אין מאנ-טאג ארער דינסטאג איז דער וועלכער מאקאר (אנגעהעצט, מן הסתם פון לעוו קראינער, וועלכער איז צוריקגעקומען פון קרים) געקומען אין טריבונאל און האט לויט קראינער'ס כגנון אנגעהויבען צו שיי-טען אויף גליקינ'ען פער און שוועבעל.

עוקר מן השורש זיין מין מען איהם!

אלע האבען זיך ארומגעקוקט. לויט די סאוויעטישע ארדנונגען האט מען שטענ-דיג געקאנט דעם פראצעס בעגינען. מען האט אבער דעם ענין פערשוויגען.

שפעטערהייט האט מען דורכגעפיהרט דעם פראצעס פון דעם טורמע-שומר, געגעבען איהם לפי-ערך א קליינע שטראף און דער ענין איז אזוי ארום, סוף כל סוף, אויסגעוועפט געווארען.

לויט דער אמנעסטיע פון אנהויב 1921 איז גליקינ'ס שטראף פערקירצט געווארען ביז 5 יאהר.

זיך געראטעוועט פון העלער'ס „מאי-זער", פערשטראכלירט פון פלעק-טיפוס, האבען די טורמעס פון דער יאטען מאכט שוין נישט פארגעשטעלט קיין גע-פאר פאר גליקינ'ען.

ער האט שוין הנהג געקאנט ווארטען אויף נייע אמנעסטיעס.

צום לעצטען מאל האב איך גליקינ'ען געזעהען צום סוף זומער 1921.

איך בין שוין געשטאנען אויפ'ן וועג פון אוקראאינא.

איינמאל, ארום 11 אזייגער, האט מען צו מיר אנגעקלאפט אין טיר.

מיין שוועסטער, וועלכע האט געעפענט די טיר, האט זיך שרעקליך איבערגע-שראקען:

— גליקין!!...

מיט א פארטיע ארעסטירטע האט ער דעמאלט געהאקט אין א וואלד האלץ.

און, ענדליך, האט ער בעקומען די ערלויבניש צו זיין א פאר טעג אין דער היים, בחנם, בחינאי, אז ער זאל ביימאג זיך ניט בעוויזען אין גאס...

מעהר קיין ידיעות האב איך פון גלי-קינ'ען נישט געהאט. מן הסתם איז אים שוין נישט לאנג אויסגעקומען צו זיצען אין טורמע.

און אויב צו איהם זאל דערגרייכען אנ'-אפקלאנג פון אט די שורות, זאל דאס זיין א גרוס צו דעם איינציגען מענשען פון די, וואס איך האב און יענע שווערע גרויסע יאהרען פערטיידיגט. וואס האט זיך נישט דערשראקען פאר'ן טויט.

און אפשר מאכט צוליב דעם האט ער דעם טויט. וואס האט איהם אזוי האר־ט נעקיג פערפאלגט, בעוויזען מנצח צו זיין.

ענדע

יוו"א אפעלירט צו די יודען אין לאדז

וואס איז אזוינס יוו"א און וואס ער האט ביז איצט שוין אויפגעטון?— קבוץ גליות פון יוד. וויסענשאפט.— די וויסענשאפטליכע סעקציעס פון יוו"א און זייער וויכטיגע בעדייטונג.—ארכיוו און מיזעאום פון יוו"א.— צוויי ריזיגע אוצרות פון יוד. קולטור און וויסענשאפט.—די ווייטערדיגע אויסגאבען פון יוו"א

העלפט פערענדיגען דעם בנין פאר'ן יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט!

ווי מיר האבען שוין געמעלדעט, ווילט אונצט אין לאדז, אין שליחות פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנא, דער סעקרעטאר פון ווילנער „פען"-קלוב פאלק האלפערן. און שייכות מיט דער ערנסטער מאטעריעלער לאגע פון „יווא" ווערט אונצט אין לאדז גע-פיהרט א גרויסע אונטערשטיצונגס-אק-ציע פאר'ן יוד. וויסענשאפטליכען אינ-סטיטוט.

עס איז אויסגעשטעלט געווארען א גרע-סערער קאמיטעט פון אנגעזעהענע גע-זעלשאפטליכע און קולטור-טוער אין אונזער שטאט, וועלכער פיהרט אן מיט דער אקציע.

אין שייכות דערמיט איז אויך אפ-געהאלטען געווארען א פרעסע-קאנפע-רענץ מיט'ן גאסט, וועלכער האט אונז געגעבען א ריי אינטערעסאנטע אויפ-קלערונגען וועגן יווא:

דער יודישער וויסענשאפטליכער אינ-סטיטוט אין ווילנא איז געגרינדעט גע-ווארען אין יאהר 1925. דורך דער דא-זיגער צייט איז דער אינסטיטוט שטארק אויסגעוואקסען. די שטארקע ענטוויקלונג פון אינסטיטוט איז נישט בלויז דער פערדינסט פון דער גרופע פיאנערען, וועלכע האבען, אגב, אריינגעלייגט זעהר פיל ענערגיע און צייט, נאר אויך פון די פיל הונדערטער יודישע קולטור-טוער אין אלע פיר עקען פון דער וועלט, וועל-כע האבען זיך מיט בעגייסטערונג גע-ווארפען אין דער ארבייט פאר'ן „יווא". דאס בעווייזט, אז דער געדאנק צו שאפען אזא יודישען קולטור-צענטער איז שוין געווען רייף, און מען האט איהם אנגעהויבען צו רעאליזירען.

ביים היינטיגען טאג שטעהען ביי דער ארבייט פאר'ן „יווא" העכער 3000 פריי-ווילגע מיטארבייטער, צושפרייט איבער אלע לענדער פון דער וועלט. מען קאן שוין אונצט דריטע זאגען, אז עס איז דיינט נישטא קיין אוין ווינקעלע אין דער וועלט, וואו ס'זאלען נישט זיין קיין אי-בערגעגעבענע „יווא"-פריינד.

וואס האט יוו"א ביז היינט שוין דערגרייכט?

אין דער ערשטער ריי איז געלונגען דעם „יווא" צו גרופירען ארום זיך אלע יודישע וויסענשאפטס-מענער, וועלכע זענען ביז געמאלט נישט געווען קאנ-צענטרירט. אין די אויסגאבען פון יודי-שען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט האבען זיך אקטיוו בעטייליגט ביי 100 יו-דישע וויסענשאפטלער. יעדער אויף זיין געביט האט געגעבען ווערטפולע בעטרא-גען. אזוי ארום איז „יווא" געווארען א „קבוץ גליות" פון דער יודישער וויסענ-שאפט.

די סעקציעס און אויסגאבען פון יוו"א

די פיר וויסענשאפטליכע סעקציעס, וועלכע עקזיסטירען ביים אינסטיטוט: פילאלאגישע, היסטארישע, עקאנאמישע און פסיכאלאגיש-פעדאגאגישע, האבען פאר דער צייט בעוויזען צו פערעפענט-ליכען די פרוכטען פון זייער שאפען און א גאנצער ריי אויסגאבען.

די פילאלאגישע סעקציע האט שוין ארויסגעגעבען 3 גרויסע בענדער „פילא-לאגישע שריפטען". די איבריגע 3 סעק-ציעס האבען אויך ארויסגעגעבען צו איין באנד, צו 600 זייטען א באנד.

א גרויסע פעראנטווארטונג האט ארויסגערופען דער באנד „עקאנאמישע שריפטען אין דער וויסענשאפטס-וועלט. דאס דאזיגע בוך דינט שוין היינט צו טאג אלס א האנד-בוך פאר יעדען, וועל-כער פערנעמט זיך מיט דער עקאנא-מישער וויסענשאפט.

די דערמאנטע אויסגאבען נעמען נאר ארום א קליינעם טייל פון די געזאמעלטע מאטעריאלען, וואס געפינען זיך שוין היינט אין „יווא". די איבריגע זאמלונגען קאנען נישט פערעפענטליכט ווערען צו-ליב די בעגרענעצטע מאטעריעלע מיט-לען. עס ווערען אבער געמאכט נישט דורכשניטליכע אנשטרענגונגען, אז אויך די איבריגע מאטעריאלען זאלען קומען צו דער עפענטליכקייט.

ארכיוו און מוזעאום

דער ארכיוו ביים אינסטיטוט איז אפשר דער גרעסטער און זיין מין אין דער וועלט. ער פערמאגט העכער 6000 יאהרגענג יודישע צייטשריפטען. יעצט מען זאל עס אונצט דארפען בעצאהלען, וואלט עס געווען אונמעגליך צו פערשאפען זיך.

אין ארכיוו געפינען זיך ביז 10.000 ווערטפולע דאקומענטען. וועלכע שפילען אפ דאס געזעלשאפטליכע און רעליגיעזע לעבען פון יודען און פערשידענע צייטען.

ביי דער פעדאגאגישער סעקציע גע-פינט זיך א בעזונדערע אפטיילונג פון געזאמעלטע מאטעריאלען צו דער גע-שיכטע פון דער יודישער ערציהונג. דער ארכיוו איז שוין אזוי בערימטער, אז קיין שום פארשער פון יודישען לעבען קאן איהם נישט אויסמיידען.

א צווייטע זאמלונג וויכטיגע מאטער-יאלען געפינען זיך נאך אין דער עטנא-גראפישער אפטיילונג, די זאמלונגען אין דער אפטיילונג נעמען ארום אנ'ערך 100 טויזענד אביעקטען: דראמען, פאלקס-ערצעהלונגען, וויצען, פאלקס-לידער, משלים, קללות, מנהגים, זאבאבאגעס א.א.וו.

די דריטע זאמלונג איז פון פאר-מוגדי-מינאלאגיען און נעמט ארום אלע מלאכות, מיט וועלכע יודען פערנעמען זיך. אויך פעלר-ארבייט. עס מוז נאך אויסגעטיילט ווערען דער טעאטער-מוזע-אום אויפ'ן נאמען פון אסתר רחל קא-מינסקא, וועלכער ווארפט א קלאר בילד פון יודישען טעאטער-וועזען פון זיין ענטשטעהונג ביז דער איצטיגער צייט.

דער יודישער וויסענשאפטליכער אינ-סטיטוט פערמאגט א גרויסע צאהל אב-יעקטען פאר אנ'עטנאגראפישען מוזע-אום. ליידער מוזען זיך נאך לעת עתה די אזוי וויכטיגע מאטעריאלען געפינען אין ערמאלטע קאסטענס, צוליב מאנ-געל אין פלאץ.

די גרויסע זאמלונגען האבען נאך גע-געבען א מעגליכקייט צו שאפען א

ביבליאטעק

פון העכער 30.000 עקזעמפלארען, צווישען וועלכע ס'געפינען זיך א סך בענדער יקר המציאות'ן און וויכטיגע כתב-יד'ען.

דער בנין פון יוו"א

דער גאנצער צוזאמגעזאמעלטער אוצר פאדערט בעזונדערע בעדינגונגען פון לאקאל. ביז אוצט געפינט זיך דאס אלץ און געוועהנליכע דירות, וועלכע זע-נען פשוט נישט גענוג זיכער פאר שרפות און אנ'אומגליקס-פאל קאן דאס גאנצע עשירות אוועקגעהן מיט'ן רויך.

„יווא" האט דעריבער געמוזט טראכ-טען וועגען ענטשפרעכענדע לאקאלען. אזא בנין איז שוין פאעט אויסגעבויט. עס פעהלט נאך א ביסעל אנשטרענגונגען פון דער גרויסער צאהל פריינד פון דער יודישער וויסענשאפט, אויסצופערטיגען דעם בנין. אגב, וואלט דער גמר בנין געגעבען די מעגליכקייט צו פיהרען די ארבייט און נארמאלערע בעדינגונגען, ווי ביז איצט.

די בעדייטונג פון אינסטיטוט

„יווא" איז איינע פון די יונגסטע אינסטיטוציעס, דאך האט זי שוין בעוויזען צו פערנעמען דעם אויבען-אן פון די קולטורעלע פאזיציעס. און וואס פאר א וועגען דאס יודישע לעבען זאל נישט געהן, וואו דער צענטער פון יודי-שען לעבען זאל זיך נישט געפינען, ווע-לען תמיד די אנגעזאמעלטע רייכטימער פון „יווא" בלייבען א רייכער קוואל פון דער יודישער און אלמענשליכער קול-טור, איינפלאנצענדיג זיך און דער אוי-בוקעמט.

די נאנטסטע אויפגאבען פון יוו"א

דאס וואס „יווא" האט ביז אוצט גע-שאפען איז בלויז א טייל פון די צילען, וועלכע דער אינסטיטוט האט זיך גע-שטעלט. די מאטעריעלע לאגע פון „יווא" איז אזא שווערע, אז נישט נאר, וואס ער האט נישט די מעגליכקייטען זיך ווייטער צו ענטוויקלען, נאר מיז נאר די ארבייט בעגרענעצען. מיט גרויסע שוועריגקייטען קומט אן צו פערעפענט-ליכען די אויסגאבען פון די סעקציעס, איינהאלטען דעם טעכנישען פערסאנאל, וועמען עס קומט שוין, אגב, פאר עטליכע חדשים שכירות, און דער עיקר, וואו כדער בנין קאן נישט אויסגעבויט ווערען. אפגערעדט דערפון, וואס די דריטע אויפגאבע (ערשטע — זאמ-לונגס-ארבייט, צווייטע — פארשונגס-ארבייט) — דאס שאפען א לעהר-אנ-שטאלט ביים „יווא" קאן נוט געשטעלט ווערען אויפ'ן טאג-ארדנונג.

„יווא" קומט אונצט צו דער יודישער בעפעלקערונג נישט מיט דער פאדערונג צו ראטעווען דאס יודישע פאלק, ער רופט אבער אן אינצטונגען מאמענט צו פערזיכערן די יודישע קולטור-פאזיציעס, וואס זענען ביז איצט מיט אזוי פיל אנ-שטרענגונגען געשאפען געווארען.

עס איז צו האפען, אז דאס יודישע לאדז, וועלכע האט ביז אוצט נאך זעהר ווענוג געטאן פאר'ן יודישען וויסענשאפט-ליכען אינסטיטוט, וועט ביי דער איצ-טיגער אקציע, וועלכע ווערט געפיהרט, ארויסווייזען איהר ווארימסטע אונטער-שטיצונג פאר די אזוי וויכטיגע קולטור-פאזיציעס פון יודישען פאלק!

קרבן פון גליטש

(א) אויף שענקעוויטשא 7 האט זיך [illegible] אויסגעגליטשט און צובראכען די רעכ[illegible] האנד די 24 יעהריגע פראניא זיל[illegible]רמונץ וועלכע איז אפגעפיהרט גע-ווארען אין שפיטאל.

איבערגעפאהרען

(א) אויף לימאנאווסקא גאס האט א [illegible] איבערגעפאהרען דעם 60 יעהרי-[illegible] אברהם קוטנער.

אין א שווערען צושטאנד איז ער אפ-געפיהרט געווארען אין שפיטאל.

לאדזשער גנב

ארעסטירט אין שעראדז

(ב) אין שעראדז איז ארעסטירט גע-ווארען דער לאנג געזוכטער לאדזשער [illegible] וואלף ליבער. ביים ארעסטירטען [illegible] מען געפונען א אנגעלאדענעם רע-[illegible]לווער און גנבי'שע מכשירים.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אין טויער אויף שענקעוויטשא 26 [illegible] מען געפונען אפגעווארפען אן [illegible]אטעס א מיידעלע פון אנ'ערך 4 [illegible]שים.

6 חדשים תפיסה

פאר דעפראודירען 677 זל.

(א) דאס שטאט-געריכט האט דעם [illegible]יעהריגען מיעטשיסלאוו אנטאשאק, [illegible]לכער האט זייענדיג אינקאסענט ביי [illegible]ר בילדער-פירמע פון באלעסלאוו [illegible]ביצקא דעפרוידירט 677 זל. איינקא-[illegible]רטע געלדער, פער'משפט אויף 6 [illegible]שים תפיסה.

ארויסגעריסען א האנד-בייטעל

מיט 150 זל.

(א) אויפ'ן באלוטער מארק איז צו [illegible]לגא האפמאן צו א יונגערמאן און פון [illegible]אנד ארויסגעריסען א האנד-בייטעל [illegible] 150 זל.

טאג-קלאנגען

די אינטערנאציאנאלע ארמעע

בראוואָ! בראוואָ! טוסוס פראנקרייך,
ס'איז א פרעכטיגער געדאנק,
ס'קומט די שלום-טויב צו פליהען
אויף א באמבע פון א טאנק...

קענען וועט די „פעלקער-ליגע"
אונז דעם שלום איינצושפאנען
מיט דער הילף פון גיפטיגע גאזען
מיט א פלאט און עראפלאנען...

ס'וועט קיין מיכר דא נישט העלפען
פאר די „קריגערישע יאטען".
דעם „ענטוואפענונג" און שלום
קאנען ברענגען נאר הארמאטען...

כ'ווייס נישט, צי דערפון וועט קומען
די ישועה פאר'ן כלל,
איינס נאר אבער איז ראך זיכער,
אז דער „אויפטו" איז גענייאל...

גראף-קאלי

פארלעזונג פון ד"ר וו. פאלעק אין פאלקס-אוניווערזיטעט

היינט 8.30 אווענד קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציון. ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29 א פארלעזונג אין דער פוילישער שפראך פון ליטעראטור-קריטיקער און טעאטער-קענער ד"ר ווילהעלם פאללעק „די פאציפיזם-אידעע אין דער איראפעאישער ליטעראטור. די פארלעזונג וועט געווי[illegible] פעראינטערעסירען די ברייטע ציהערע[illegible] קרייזע.

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציונ. ארגאניזאציע אין לאדז

היינט דינסטאג, (9.2), 8.30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע שרודמיעסקא 29, פארלעזונג (אין דער פוילישער שפראך) אויף ד.ט. „די פאציפיזם-אידעע אין דער איראפעאישער ליטעראטור". רעפערענט ד"ר וו. פאללעק.

פון „נתן לחם"

שבת ארדענט איין די יוגענד-סעקציע ביים פאראיין „נתן לחם" א גראנדיעזען ראוט. די הכנסה געהט פאר דער אווענד-קינדער-היים ביים „נתן לחם". עס איז צו האפען, אז די אונטערנעמונג וואס געהט לטובת ארימע קינדער, וועט געטרויען די געהעריגע פעראינטערעסירונג.

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

§

בעשטעטיגט די אפמאכען פון יעראזאלימסקי, פריים א. ל. שימקעוויטש און ראמלעווי מיט די קרעדיטארען

(5) און מאי האט דאס געריכט ערקלערט אנ'אופארלאשטש דער פירמע „ווינארא", לעמישע פאבריק פון די איי-געגטימער יעראזאלימסקי און פריים. שפעטער האבען די געפאלענע סוחרים זיך פערגליכען מיט די קרעדיטארען צו בעצאהלען 10 פראצ. פון די חובות, אין משך פון דריי חדשים נאכדעם, ווי דער אפמאך וועט בעשטעטיגט ווערען.

נעכטען האט דאס געריכט דעם אפ-מאך בעשטעטיגט.

* * *

אויף דער זעלבער סעסיע איז אויך בעטראכט געווארען די אופארלאשטש פון שמואל לאסמאן, לעדער-סוחר פון קילינסקי גאס 37. צוליב דעם, וואס צו דער פערזאמלונג איז קיינער פון די קרע-דיטארען נישט געקומען, איז געשלאסען געווארען א קרעדיטארען-פערוואַלטונג.

אלס ענדגילטיגער סינדיק איז קאס: דער האט דאס געריכט בעשטימט אדוו. צוזמערמאנ'ען.

דאס געריכט האט בעשטעטיגט דעם פראטאקאל פון דער קרעדיטארען-פער-זאמלונג.

* * *

און דער אופארלאשטש פון אברהם לייב שימקעוויטש, פעטריקאווער 31 איז פארגעקומען א קרעדיטארען-פערזאמ-לונג, אויף וועלכער עס איז געקומען צו אנ'אויסגלייך, לויט וועלכען דער געפאל-לענער סוחר האט פערגלייכט אפצו-צאהלען 35 פראצ. פון די חובות, צאהל-באר אין 4 חדשים.

דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

דאס ווארשאווער אפעלאציע-געריכט האט בעטראכט די אופארלאשטש פון חיים ראמלעווי, געגען וועלכער עס זענען ארייגעטראגען געווארען 2 אנ-קלאגעס, פארערנדיג נישט צו בעשטע-טיגען דעם אפמאך מיט די קרעדיטארען און צו ערקלערען א צוגאב-אופאר-לאשטש שמואל פינקעלשטיינ'ען און די אנקלאגעס אפגעווארפען, אנערקענענדיג אז ראמלעווי איז נישט בעגאנגען קיין ביזוווילונגען באנקראט.

§

יודיש טעאטער פילהארמאניע — דירעק. א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער

אכטונג! היינט א בענעפיס פאר אלע לאדזער ווייבלעך, מיידלעך און חברטעס!
היינט דאמען פריי! איינגאנצען אומזיסט! דאפעלטע פארשטעלונג!
היינט 9 אווענד 4 שעה'דיגער סורפריז-פראגראם!
צוויי פארשטעלונגען אין איין אווענד פאר 1 קליינעם בילעט!

לעצטער גאסטשפיל פון אונזער גאסט דעם בעליבטען ארטיסט און זינגער **מיכאל קליין**

אין דער זעהר קאמישער אפערעטע מיט 20 נומערן געזאנג און טענץ

„סעזאן פון ליבע"

מיט מיכאל קליין אין דער הויפט-ראלע. ═ נאך דער פארשטעלונג נאר איינציגע גאסטשפילען פון די פענאמענאלע

רעווי-טרופע אדאלפיני

מיט'ן אנטייל פון די 2 יונגסטע סוברעטינס. וועלכע בעציבערן דעם פובליקום מיט זייער זינגען און טאנצען אין 10 פערשיד. כאראקטער-טענץ און דאס אלץ כמעט בחנם! איינהייטס-פרייזען! אלע פלעצער אין פארטער פון 1-טע ביז לעצטע רייע נאר 1.50. ווער ס קויפט ביי דער קאסע א בילעט בעקומט א צווייטען אומזיסט! דאמען פריי!

מארגען, מיטוואך, אין פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17
איינהייטס-פרייזען! פארטער 1 זל., באלקאן 50 גר. פרטים מארגען.

שוין אין די נאהענטסטע טעג הויבען זיך אן די גאסטשפילן אין לאדזער פילהארמאניע פון דעם שענסטען יונגען אמעריקאנער בוף-קאמיקער
דזשעק רעכטצייט אין דער שלאגער-אפערעטע „יאנקעלע כוואט"

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען און פוילען.

געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון לעאן גאלדמאן

(52-טע פארטזעצונג)

אויפ'ן הויף האט דער הונד געבילט. ער האט זיך געריסען אויף דער קייט און עס האבען אפגעקלונגען עמי-צענס לייכטע טריט.

לעאן איז שטארק איבערראשט געווארען און איז האסטיג צוגעלאפען צו דער טיר.

אבער איידער ער האט נאך בעוויזען צוצוקומען צו דער טיר, איז שוין אויף דער שוועל געשטאנען א פרעכטיג פרויען-געשטאלט. זי איז געווען אנגעטון אין די עלעגאנט-סטע רייכסטע קליידער און זי האט איהם אפגעמאסטען מיט א צארנ'דיגען בליק.

שאטאן איז געווען ערשטוינט! ווי קומט זי דא אהער? וואס וויל זי דא?

עס איז געווען דאס געשטאלט פון מאדאם ליארא.

קאפיטעל 20.

צופיל פאר איין הארץ

רויזעלע איז אזוי שרעקליך און נישט געשיקט ארויס-געפאלען פון בריקעל אין דעם שטראם, אז זי האט זיך מיט דעם קאפ אפגעשלאגען מיט דער צוגעטשוועטער כוואליע און זי האט אויף א פאר מינוט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

אז זי איז געקומען צו זיך, האט זי זיך געזעהען ליגען ביים ברעג, נישט ווייט פון דעם בריקעל פון די פאר ברעטלעך.

וואו איז איהר קינד?

פון רויזעלעס מויל האט זיך ארויסגעריסען א שרעק-ליך געשריי פון פערצווייפלונג, ווען זי האט זיך קלאר גע-מאכט, אז עדושא האט זיך איהר ארויסגעגליטשט פון די הענד ביים אריינפאלען אין וואסער און זי איז אוועקגע-טראגען געווארען פון דער כוואליע.

דאס איז געווען אזוי שרעקליך, אז זי האט נישט געקענט גלויבען, עס זאל זיין אמת.

— עדושא, עדושא, קינד מיינס! — האט זי געשריי-גען מיט א הארצרייסענד קול, אריינקוקענדיג אין דעם וואסער.

איהרע אויגען האבען געזוכט אין אלע זייטען.

אבער זי האט גערופען אומזיסט.

בלויז דאס גערויש פון דעם שטורמישען וואסער איז דערגאנגען צו איהרע אויערן און פאר איהרע אויגען האט זי געזעהען דורכשוימען די צובראכענע ברעטלעך פון דעם צופאלענעם בריקעל.

די האהר אויפ'ן קאפ האבען זיך איהר אויפגעשטעלט פון שרעק.

זי האט זיך קוים געקענט אויסהויבען פון ערד. זי איז ארום אין צעבער און אזא געשפאנשט מיט אמו-קאל-טען-וואסער, וואס האט איהר דערגרייכט ביז צו די ביאד-רעס. עס איז אנגעקומען א פעסטע כוואליע און האט איהר דערלאנגט א שטויס. זי איז שיער אומגעפאלען און זי האט זיך קוים בעקענט האלטען אויף די פיס.

— עדושא, קינד מיינס! — האט זי גערופען מיט א פערצווייפעלט קול.

אבער קיינער האט נישט געענטפערט. ארום און ארום איז געווען שטיל. בלויז דער עכא פון דעם שטורמישען און לויפענדיגען שטראם האט איינגעשלונגען איהר געשריי.

עדושא, קינד מיינס! — האט זי נאכאמאל גערופען, אבער ווידער איז געווען אומזיסט איהר רופען.

שרעקליכע געדאנקען האבען ווי מיט א מעסער גע-שניטען איהר קאפ. איין מחשבה, וואס איז געווען שרעק-ליכער, ווי די אנדערע, איז אריין און ארויס פון איהר מוח.

אפשר האט דער שטראם אוועקגעטראגען איהר איינאייציג קינד?

אפשר שווימט דאס קינד אין דער הויך און עס שרייט נאך הילף?

איהר הארץ האט געקלאפט און זי האט אליין נישט געוואוסט, וואס זי זאל טון.

ארום זענען געווען פעלדער. דער שניי איז געלעגען גאנץ הויך. עס איז געווען בענוג קאלט און רויזעלע האט נישט בעלעגט קיין אכט, וואס דאס וואסער דערגרעהט איהר שוין באלד צו דער ברוסט.

זי האט נישט געפיהלט די קעלט, וואס האט אנגע-הויבען אריינצודרינגען אין אלע איהרע גלידער.

ביי די זייטען, ביי די ברעגען איז דער שטראם גע-ווען נישט טיף. אבער וואס אמאל ווייטער, אלץ טיפער איז ער געווען און איגמיטען איז ער געווען שוין גאר טיף. רויזעלע האט אין איהר פערצווייפלונג נישט בא-מערקט, ווי דאס וואסער ווערט וואס אמאל העכער און עס דערגרעהט איהר שוין איבער דער ברוסט. ערשט ווען די כוואליע האט אנגעריהרט איהר עלאסטישען, ווייכען האלז, האט זי זיך א כאפ געטון, אז זי איז צו ווייט פערקראכען און זי האט זיך בעצייטענס צוריקגעצויגען.

עס איז געווען צו דער צייט.

וויל ווען רויזעלע וואלט געמאכט נאך א טראט ווייטער, וואלט שוין דאס וואסער אריבער איבער איהר קאפ.

דאס הארץ איז איהר צוריסען געווארען פון צער, אבער בלויז א פליסק פון דעם לויפענדיגען שטראם איז געווען דער ענטפער אויף איהר געשריי.

זי האט זיך געשלעפט אין וואסער, וואס אמאל ווייטער ביז זי איז ענדליך ווידער ארויס אויפ'ן ברעג. זי איז אזש בלויז געווען פון קעלט און באלד האט זי זיך ווידער צוגעשלעפט צום בריקעל. עס איז איהר איינגעפאלען, אז דאס קינד האט, אריינפאלענדיג אין וואסער, זיך געמוזט ענכאפען אין א ברעט.

עס איז געזיכט געווען א שוואכע האפנונג, אבער אין וואס כאפט זיך נישט אן דאס הארץ פון א מוטער?

דערוועהענדיג אויך דא, אז עס איז נישטא קיין ציי-כען פון איהר קינד, איז זי א פערצווייפעלטע אנידערגע-פאלען אויף דער ערד.

זי האט, הייסט עס, פערלוירען איהר קינד און דער-מיט די איינציגע האפנונג אויף דער וועלט.

עס האט געפונען א ברעקליכען כויט אין דעם קאל-טען שטראם! דאס אונשולדיגע, יונגע בעשעפעניש האט בעגמיוט איינקומען און זי מוז ווייטער לעבען און קענען ביז איהר ביטערן לעבען.

(פארזעצונג קומט)

אפּגעבּרענט א יודיש שטעטל אין בּוקאָווינע

בּוקארעסט, 8. פעבר. (יטא) אין שטעטעל מאינעסטי (בּוקאָווינא) איז אויסגעבראָכען א מורא'דיגע שרפה. 40 יודישע הייזער זענען אַוועק מיט'ן רויך. די גאַנצע יודישע בּעפעלקערונג געפינט זיך אין פעלד. די נויט און עלענד איז געוואַלדיג גרויס.

—§—

3 פירטעל מיליאָן רובּעל פאַר דער ענטוויקלונג פון האַנדווערקער-אַרטעלען אין די יוד. קאָלאָניעס

מאָסקווא, (יט"א) צוום דריי פירטעל מיליאָן רובעל איז איצט אַסיגנירט געוואָרען פאַר דער אָרגאַניזירונג און ענטוויקלונג פון האַנדווערקער-אַרטעלען אין די ישובים פון די יודישע ראַיאָנען אין אוקראַינע. דערפון איז 300 טויזענד רובעל אַסיגנירט געוואָרען דורך דעם „אָרט“-פערבּאַנד און דאָס איבּריגע — דורך דעם אוקראַינישען קרעדיט-פערבּאַנד פאַר דער געווערק-קאָאָפּעראַציע.

די אַרטעלען ווערן אָרגאַניזירט דורך „אָרט“-פערבּאַנד.

פּרעזידענט פון טערקיי וועגען דער העבּרעאישער ליטעראַטור

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, (י.ט.אַ.) דער רעדאַקטאָר פון דער יודיש-ספרדישער צייטשריפט „לא באז די אָריענטי“ (די שטימע פון מזרח), וואָס ערשיינט אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, יצחק אַלגאַבּי איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם מלוכה-פּרעזידענט פון טערקיי גאַזי מוסטאַפא קעמאַל. ה' אַלגאַזי האָט פערבּראַכט מיט דעם פּרעזידענט פון טערקיי צוועלף שעה אין א שמועס אויף ליטעראַרישע, פילאָזאָפישע און מוזיקאַלישע טעמען.

ה' אַלגאַזי האָט ציטירט אויף טערקיש א רייהע העבּרעאישע געשיכטען. דעם גרעסטען אינטערעס האָבּען אַרויסגערופען ביים טערקישען פּרעזידענט די שירים פון יהודה הלוי און בּיאַליק'ס „בּעיר ההרגה“.

אין משך פון געשפּרעך האָט קעמאַל פּאַשאַ צ"ג. אַנד. ערקלערט, אַז ער מאַכט נישט קיין שום אונטערשיד צווישען אַ טערק, גריך, א יוד, אָדער אַ

רומענער. זיין אידעאַל איז א פולקאָמער מענש אונאָבּהענגיג פון זיין אָבּשטאַמונג.

קאָנפערענצען צווישען דייטשע און רומענישע אַנטיסעמיטען

בּוקאַרעשט, (יט"א) די צייטונג „קלאָוזול בּוקאָווינעי“ פערעפענטליכט אַ בּריף פון אַ גוי, קוזיסט צום פּרעפעקט פון ראַדאָוץ. אין דעם בּריף ווערט צוו. אַנד. פעסטגעשטעלט, אַז דער קוזיסטישער דעפּוטאַט ראַבּו האָט אויף אַנ'אינערליכער קוזיסטען-פערזאַמלונג מיטגעטיילט, דאָס ער האָט זיך בּעטייליגט אין די פערהאַנדלונגען מיט דעם היטלער-דעלעגאַט מאַץ. אין משך פון די פערהאַנדלונגען איז בּעריהרט געוואָרען די פראַגע פון רעוויזיע פון די טראַקטאַטען, ווי אויך די ענדערונגען אין דער רומענישער קאָנסטיטוציע.

—§—

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

1 זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַנאַליזען פון בּלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער, קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אורעלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבּינעט • קאָסמעטיק.

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָבענד

זונטאַג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

בּעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זלאָטעס

שלאָסעריי-אַרבּייט פאַר

וואוינונג

געשעפט

פאַבּריק

J. REDER

קאָנסטאַנטינער 13, (רוג זאַכאָדניאַ).

פיהרט אויס בּיליג

אינזש. א. רוסאַק

געשוואוירענער דאָלמעטשער בּיים קרייז-געריכט אין לאָדז

נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08

פיהרט אויס איבּערזעצונגען פון אַלע אַרט אַקטען, דאָקומענטען און קאָרעספּאָנדענץ.

עס ווערט אַנגענומען דער אַבּאָנאַמענט אויפ'ן צווייטען יאָהרגאַנג (1932) פון די

ייווא-בּלעטער

חודש-זשורנאַל פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט

מיט שטענדיגע אָפּטיילונגען פאַר געשיכטע, עקאָנאָמיק און סטאַטיסטיק, שפּראַך- און ליטעראַטור-פאָרשונג, פאָלקלאָר, פּסיכאָלאָגיע און פּעדאַגאָגיק, אינפאָרמאַציעס וועגען דער אַרבּייט פון ייוואָ און וועגען אויפטועכץ פון דער וויסענשאַפט אין אַלגעמיין. די שריפט דערשיינט 10 מאָל אין יאָהר (אויסער יוני און יולי) אין בּיכער צו 6 דרוקבּויגען.

דער אַבּאָנאַמענט-פּרייז בּעטרעפט:

אין פּוילען 25 גילדען אַ יאָהר, (מען קען דאָס געלט איינצאָהלען אין 4 ראַטעס צום 1. יאַנואַר—7 ג., צום 1. אַפּריל 6 ג., צום 1. יולי—6 ג., צום 1. סעפּט. 6 ג.) אין אויסלאַנד—2,50 דאָלאַר (אין ראַטעס: צום 1. יאַנואַר — 0,25 דאָלאַר, צום אַפּריל — 0,75 ד., צום 1-טען יולי — 0,75 ד., צום 1-טען סעפּטעמבּער — 75 [illegible]) מיטגלידער און געזעלשאַפטען ... 13 ג. אין ראַטעס צום 1. יאַנואַר 6 ג., צום 1. אַפּריל—4 ג., צום 1. יולי—4 ג., צום 1. סעפּט. 4 ג. אין אויסלאַנד—2,75 ד., (אין ראַטעס (צום 1-טען יאַנואַר—2 ד., צום 1-טען אַפּריל 0,50 ד., צום 1-טען יולי—0,50 ד., צום 1-טען סעפּטעמבּער — 0,50 ד.).

אין איינצעל-פערקויף ווערט דער זשורנאַל נישט אַרויסגעלאָזט.

Jiwo Bleter, Żydowski Instytut Nauk.wy, W. Pohulanka 18, Wilno. P. K. O. 8839'6

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבּט און ערלעדיגט אַלערליי

בּיטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס

— ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים. —

שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932

ב. מאַז, פּעטריקאָווער 10

אַבּאָנירט לעזט דאָס

לאָדזשער טאַגעבּלאַט

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcja T-wa Kredytowego miasta Łodzi podaje do powszechnej wiadomości, że Zwyczajne ogólne Zebranie Członków Towarzystwa odbędzie się w dniu 2 marca 1932 r. o godz. 5-ej po południu w gmachu Towarzystwa Kredytowego przy ulicy Pomorskiej Nr. 21.

Porządek dzienny Ogólnego Zebrania obejmuje:

1. Sprawozdanie Dyrekcji za 1931 r.
2. Projekt do etatu na rok 1932-gi.
3. Wniosek Władz Towarzystwa, w przedmiocie przeniesienia ksiąg hipotecznych z Piotrkowa i Kalisza do Łodzi i ew. budowy odpowiedniego gmachu.
4. Wybór 2-ch Dyrektorów.
5. Wybór 1 zastępcy dyrektora.
6. Wybór 3-ch członków Komitetu Nadzorczego.

Wstęp na ogólne zebranie przysługuje wszystkim osobom, które posiadają nieruchomości, obciążone pożyczkami Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi i którym służy prawo rozporządzania swoim majątkiem. Członkowie T-wa, niemogący lub nieżyczący sobie uczestniczyć na Ogólnym Zebraniu mogą upoważnić do głosu innego Członka Towarzystwa, nikt jednak nie może mieć więcej, niż dwa głosy. Za małoletnich, usamowolnionych, bezwłasnowolnych i wogóle osoby, pozostające pod opieką, prawo do głosu na Ogólnym Zebraniu służy ich opiekunom i kuratorom.

Właścicielka nieruchomości może być zastąpiona na Ogólnem Zebraniu przez męża bez upoważnienia. Nieruchomość, stanowiąca własność dwóch lub kilku stowarzyszonych lub należąca do spadkobierców, może być reprezentowana na Ogólnem Zebraniu przez jednego z nich po uprzedniem złożeniu upoważnienia od pozostałych.

Posiadanie dwóch lub więcej nieruchomości, obciążonych pożyczkami T-wa, upoważnia tylko do jednego głosu. Towarzystwa Akcyjne i wogóle osoby prawne uczestniczą w Ogólnem Zebraniu z jednym głosem, w osobie przedstawiciela, któremu będzie wydane w tym względzie pełnomocnictwo.

Na dni 15 przed Ogólnem Zebraniem t. j. do dnia 15 lutego r. b. włącznie mogą być podane ze strony stowarzyszonych do Komitetu Nadzorczego wnioski na Ogólne Zebranie, opatrzone przynajmniej 20-ma podpisami.

Sprawozdanie Dyrekcji za rok ubiegły, oraz projekt do etatu na rok 1932 będą dostępne dla stowarzyszonych w biurze Towarzystwa, poczynając od dnia 24 lutego b. r.

Bilety wejścia na ogólne zebranie wydawane będą w biurze Towarzystwa w godzinach biurowych, poczynając od dn. 24 lutego do dnia 1 marca r. b. w dniu zaś Ogólnego Zebrania do godziny 13-ej.

Bez biletu wejścia na salę Ogólnego Zebrania nikt wpuszczony nie będzie.

עס ווערט געזוכט

אַ ריכטיוועֶר

בּיי נ. קופער, האַמיענאַ 16.

וויכטיג פאַר עמיגראַנטען

און פאַר אינטערעסירטע פּערזאָנען פון דער ענגלישער שפּראַך

איך לערן אויס גרינדליך

ענגליש אין פערלויף פון 3 מאָנאַטען

צו צוגענגליכע פּרייזען

לימאַנאָווסקיעגאָ 25, אָפיציני 2, שטאָק 2-טער איינגאַנג, וואוינונג 70, בּיז 4 נאָכמ.

דיבּור קשה לעינא וקשה לראש (נדרים מ"א)

טון דאַרף מען און ניט רעדען!

אַלע יודען ערלעדיגען דערי‌בּער זייערע רעכטס-ענינים נאָר אין דעם אונטען אָנגעגעבּענעם בּיוראָ, וואו ס'ווערען רעדאַגירט און ערלעדיגט לויט'ן אויסטאַוו: פּאַדאַניעס אין שטייער און מיליטער-ענינים, סקאַרגעס און אַפּעלאַציעס אין ציווילע-קאַרנע ספּראַוועס ווי אויך פר. שותפות-אַקטען, דזשערזשאַוועס, ווילאַנטשעניעס א. ז. ו. קלויזולעס און זאַבּעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען

דאָס בּיוראָ שיקט אַרויס: מאָניטען, רעדאַגירט אין געהעריגען טאָן, וועלכע בּרענגען אַ געזיכערטען ערפאָלג.

ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וועקסלען און אָפענע חובות אויך אויף דער פּראָווינץ. בּיי דער מיטבּעטייליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאַסענטען.

רעכטס-קאָנסולענט

י. ח. בּוזין, לאָדז, אַגראַדאָוואַ 3

טעל. 191-48

5000 קלג. מאַקולאַטור

בּיליג צו פערקויפען.

אין צדמ. פון „פראַנד“, אַל. קאָשטשושקי 41.

לערן יונגלעך

וואָס האָבּען געאַרבּייט אין אַ שלאָסעריי ווערען געזוכט. מעלדען זיך אין מעכאַנישע שלאָסעריי 6-גאָ שערפּניאַ 14.

אַ מעבּלירט צימער

מיט אַ בּעזונדערן איינגאַנג צו פערמיטען 6-גאָ שערפּניאַ 28, אין גאַלאַנטעריע-געשעפט

50000-1000 זל.

אַ הלואה

קען בּעקומען יעדער, וואָס בּעזיצט אומבּעוועגליך פערמעגען. אינפאָרמאַציעס:

6-ga Sierpnia 10, fr. II p. od 10-1 i 3-7.

---

3 צימער און קיך

בּאַדעוואַנע, אַלע בּעקוועמליכקייטען, אין צענטרום שטאָט, שוין פון יי. זאָפּאָרט איבּערצוגעבּען. זיך מעלדען אין בּיוראָ „Polruch“ אַל. קאָשטשושקי (פר. מענאַדע) 27, טעלעפאָנען: 141-01, 132-01.

---

2 צימער

צו 2 פענסטער מיט בּאַלקאָן אין פראָנט-הויז געאייגנעט פאַר אַ דאָקטאָר, אַדוואָקאַט, אָדער אַ געשעפט פון בּאַלד צו פערדינגען ביים ווירט פּיעטריקאָווער 16 אָדער טעלעפאָן 12254.

---

2 פּאַרצעלען

אין פּאַדעמבּיע

טראַמוויי-סטאַציע טושין-וואַלד, אויף גינסטיגע בּעדינגונגען זאָפאָרט צו פערקויפען.

צו ערפאַהרען: טעלעפאָן 210-10.

קלאַנג-קינאָ

ZACHĘTA

זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און וייטערע טעג!

דאָס אָריגינעלסטע קלאַנג-קינסט-בּילד פון סעזאָן

רעזשי פון ר. אייכבּערג א. ז.

האַי-טאַנג

גרויסע ליבּעס-דראַמע פון דער צייט פון דער רוסיש-יאַפּאַנישער מלחמה וואָס אילוסטרירט די ליבּע פון געליבּטע פון פערשידענע ראַסען, אין דער הויפּט-ראָל די כינעזישע פילם-שטערן

Anna May Wong

דער נאָהוסטער בּראָגראַם: „מאַמע קאַרלאַ“.

אָנהויבּ פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.כ. שבת, זונטאָג און הנאה 12 אַ זייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בּעהייצט.

אונענטבּעהרליך פאַר יעדען סוחר, פאַבּריקאַנט, האַנדווערקער א. ז. וו.

Nowy Kodeks Postępowania Cywilnego

איינהייטליך פאַר אַלע טיילען פון פּוילען

בּעאַרבּייט פון דר. א. אַקערבּערג און וויקטער פון לאָדזער קרייז-געריכט י. שרעטער לויט אַ מאָדערנעם אופן, צוגענגליך פאַר יעדען אינטעליגענטען מענשען.

דער ריכטער פון העכסטען געריכט פּראָפ. וו. מישעווסקי שרייבּט אין נ' 27/31 פון דער „Gazeta Sądowa Warsz.“ זיי ווילטאָרען האָבּען מיט זייער ווערק דערגרייכט אַ סוקצעס צום נוצען פון דער גאַנצער יוריסט. וועלט.

יעדער מוז זיך בּאַצייטענס בּעקענען מיט דעם נייעם געזעץ, כדי נישט צו זיין שפּעטער בּנ'עולה'ט.

דאָס בּוך האָלט 620 זייטען גרויסען פאָרמאַט און קאָסט (געבּונדען אין ליינוואַנט) 23 זל.

דאָס בּוך איז רעקאָמענדירט דורך אַלע פּרעזעסען פון די אַפּעלאַציע-געריכטען אין פּוילען.

דאָס בּוך איז צו בּעקומען אין:

„Dziennik Ustaw“. Warszawa, Długa 50

„Bibljoteka Prawnicza“ Warszawa, Senatorska 22

Red. wyd. „Kodeks Postępowania Cywilnego“ Łódź, Południowa 2

און אין אַלע בּוכהאַנדלונגען.

דאָס עלעקטראָטעכנישע בּיוראָ

Siła i Światło

פון וו. קרוקאָווסקי

פּאָלודניאָוואַ 23 טעלעפאָן 139-32

נעמט אָן דורכצופירען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט, קויפט און פערקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלע אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בּעדינגונגען.

ספּעציעלע ווערקשטאַט פאַר מאָטאָר-רעפּאַראַציעס

בּיליג, רעעל, שנעל און פּינקטליך!

אַבּאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר 1 חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בּעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 [illegible]

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער שטאָט מיט 50% טייערער. פון די פּרייזען ווערט נישט אָפּגעגעבּען קיין ראַבּאַט. פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פרייטאָג 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פרייטאָג 60 גר. נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאָג 18 גר.

Tłocznia E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Dzierżawca: M. B. Wein.

Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]